

ЛЕЗГИ Газет

**Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!**

1920 – йисалай акъатзава

№ 9 (10758) хемис 2 – март, 2017 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

РД Къилин ва Гьукуматдин пресс-къулугъдин шикил

Нетижалудаказ кIвалахин

Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатипов республикадин са жерге муниципальный тешкилатрин руководителрихъ галаз гурьушмиш хъана.

Къилди къачуртIа, Докъузпара райондин руководитель Керимхан Абасова муниципалитетда общественно-политический гьалар пайгардик квайди къейдна. “Налогар кIвалтунин ва налогар тушир доходар къазанмишунин тапшуругъ 111 процентдин къилиз акъудна. Идалай гьейри, муниципалитет дотацийрал алаз хъунин дережа агъуз аватун давам жезва: эгер 2013-йисуз ам 85 процентдин дережада авайтIа, 2016-йисуз 44 процентдив агакъна. Район яшайишдинни экономикадин жигьетдай вилик тухунин асул рекъер кар алай проектрихъ галаз къадайвал тайинарнава.

Планламышнавай 119 чилин участокдин чкадал 403 участок ишлемишунин менфятлувал хжажна. (Тапшуругъ 338 процентдин артухни алаз тамамарнава). Капитальный объектрин менфятлувал хжажунин план тамамвилелди къилиз акъуднава. Гьакъикъатда кIвалахдик кваз учетда акъваз тавунвай агъалийрин къадар тIимиларунин, “хъендик квай” мажибар винел акъудунин барадай махсус дестеди къабулай серенжемрин нетижада зегьметдин договорар авачиз кIвалахзавай 325 кас дубъдал акъудна. Абурукай 320 касдихъ галаз договорар кутIуннава. Идалай гьейри, Авадан хуьре чаз виниз тир технологийрал бинелу вад лагъай несилдин теплица кардик кутаз кIанзава. Бизнес-план авазва, Москвадин са банкдай кредитар чара авунин шартIарин патахъай меслятдал атанва, инвесторар желбнава”, - малумарна К.Абасова.

Идалай гьейри, муниципалитетдин къиликуд хуьруьн майишатдин игътияжар таъминарун патал 8,5 километрдин мензилдиз турбайра аваз яд гъунин ва больница эцигунин

кIвалахар акъалтIарунин карда куьмекар гун тIалабна. Водовод тухунин кIвалахар 2006-йисуз гъиле къурди я, медицинадин идара эцигунив лагъайтIа, 1993-йисуз эгъчайди я.

Вичин нубатдай яз Рамазан Абдулатипова лазим тир куьмекар гун хиве къуна. “Къведай йисуз чна и объектар Федеральный ва я тахъайтIа республикадин программийрик кутада. Больница тамамвилелди ишлемишиз вахкуз жедач, амма са блок кардик кутада. Теплицадикай, аграрный ва малдарвиллин сектор вилик тухуникай рахайтIа, заз маса районрин къилер расалмиш хъайи ва гилани расалмиш жезвай са бязи четинвилерин патахъай тагъкимариз кIанзава. Продукция гьасилуналди вири кIвалахар тукIуьзвач, гьасилай продукция куьне низ маса гудатIа, гъиле-гъил аваз маса гуз тахъайтIа, ам гъина хуьдатIа, гьадан патахъайни фикир авун лазим я. И барадай Леваша райондихъ хъсан тежриба хъанва, гьадакай менфят къачу”, - меслят къалурна республикадин руководителди.

Къурагъ район яшайишдинни экономикадин жигьетдай вилик тухунин асул нетижаар веревирддай чIавуз муниципальный тешкилатдин къил Замир Азизова 2016-йисуз вичел ихтибарнавай территорияда чилин налог 97 процентдин къадарда аваз кIвалтIадан гьакъиндай хабардар авуна. Райондин хуьруьн майишатдин производствонин асул хилер малдарвал ва багъманчивал я. Тамам тушир делилралди, райондин вири категориярин майиштра 1379,7 миллион манатдин къимет авай продукция гьасилна (гекъигиз жедай къиметралди, ида 2015-йисан дережадин 94,4 процент тешкилзава).

Малуматдихъ яб акалайдалай гурьуьниз Дагъустандин Къили мадни менфятлуудаказ кIвалахун лазим тирди къейдна ва Замир Азизоваз пуд вацран муддатда гьалар хъсан патахъ дегишарунин тапшуругъ гана.

Виридуьньядин халкъарин чIаларин югъ Лезги чIалан сувар

**Мегъамед ИБРАГЪИМОВ,
Муса АГЪМЕДОВ**

22-февралдиз Виридуьньядин халкъарин чIаларин йикъан сергьятра аваз Къасумхуьрел “Лезги чIалан лексика: саламатдиз хуьнин ва еримлу авунин рекъер” лишандик кваз вад лагъай сеферда илимдинни тежрибадин чIехи конференция киле фена. Адан кIвалахда иштиракун патал райондиз Махачкъаладай, Дербентдай, Къиблепатан Дагъустандин саки вири районрай алимар, писателар, вузрин преподавателар, илимдин къуллугъчияр, культурадин, искусствонин, общественный деятелар, журналистар, лезги чIалан, литературадин муаллимар мугъман хъанвай. Абурун арада Сулейман-Стальский райондин къил, филологиядин илимрин кандидат Нариман Абдулмуталибов, РД-дин Халкъдин Со-

КватI хъанвайбуруз Виридуьньядин халкъарин чIаларин югъ тебрикуналди, конференция Нариман Абдулмуталибова ачухна. Вичин рахунра ада чIал хуьн, ам саламатдиз гележегдин несилприв агакъарун гьар садан къилин везифа тирди къейдна. Адан гафарай малум хъайивал, дидед чIаларин йикъахъ галаз алакъалу яз, февралдин вацра райондин вири мектебра, аялрин бахчайра, яратмишунрин кIвалера лезги чIалаз талукъарнавай гзаф мярекатар тешкилнавай.

“ЧIал чи руьгъдин виридалайни важиблу такъат я. Адахъ галаз халкъдин тарих, меденият, искусство, къанажагъ, яшайиш... алакъалу я. Чна акъалтзавай несилар хайи чIалал, милли адетрал, руьгъдин ивиррал рикI алаз тербияламишунихъ чIехи метлеб ава. Гъавилий и кардиз гьам хизанда, гьамни мектебда къетлен фикир гана кIанда” - лагъана Нариман Абдулмуталибова.

Дидед чIалан гележег акъалтзавай несилрин гъиле ава

бранидин депутат, педагогикадин илимрин доктор Гьамидуллагъ Мегъамедов, Дербент шегьердин Собранидин депутат, общественно-политический деятель Имам Яралиев, Къиблепатан территориальный округда РД-дин Къилин патай тамам ихтиярар ганвай векилдин заместитель Абидат Аюбова, профессор Ярали Яралиев, филологиядин илимрин кандидат Азиз Мирзебегов, “Лезги газетдин” руководствонин авай.

Мярекат киле феи И.Тагъирован тIварунихъ галай Культурадин кIвалин дараматдин фойеда ачухнавай жуьреба-жуьре выставкайри иштиракчийрин фикир чпел желбзавай.

Педагогикадин А.А.Тахо-Годидин тIварунихъ галай илимдинни ахтармишунрин институтдин директор Гьамидуллагъ Мегъамедов алай вахтунда Дагъустанда хайи чIаларин гьакъиндай авай гьаларикай рахана. Адан гафаралди, эхиримжи йисара иллаки шегьеррин чкада дидед чIалал рахазвайбурун къадар тIимил жезва. Шегьеррин мектебра диде-бубайри жуьреба-жуьре багънайралди чпин веледар дидед чIаларин тарсарикай хжудзава. Нетижада акъалтзавай несилар милли руьгъдивай къерех жезва. Исаятда республикадин гзаф

► 5

МЕДЕНИЯТ

ЧIал кIан хъунин, Ватан кIан хъунин гьиссерни балайрив дидейри агакъарзава. Веледриз лезги чIал чирунин карда абурун хиве еке жавабдарвал ава. Лезги баладиз лезги дидеди чIал чир тавуртIа, адаз маса ни чирда?

► 5

ЭКОНОМИКА

Са шакни алачиз, алай аямдин Дагъустан патал цийи жуьредин кIвалахрик къил кутаз гъазур ва яратмишунрин бажарагъ авай, вилегъ ва адетдинбуру тушир къарарар къабулиз чидай инсанар важиблу я.

► 7

Кытвал тѳимил хьанва

Россиядин инвестиционный форумдин сергытра аваз Дагъустандин Кыил Рамазан Абдулатипова бюджетрин арада авай алакьайриз талукь политикадин месэлайрай регионрин кылирихъ галаз РФ-дин Гьукуматдин Председатель Дмитрий Медведева тухвай гуьруьшда иштиракна, хабар гузва РД-дин Кыилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугьди.

Гуьруьш ачухай премьер-министрди кьейд авурвал, алаатай йисуз регионрин бюджетрин кытвал хейлин дережада - 170 миллиард манатдилай 12,5 миллиард манатдал кьведалди тѳимил хьана. Им, са шакни алачиз, хьсан, важиблу агалкьун я. Чпел алай государстводин бурж чпи къазанмишзавай дохорилай хейлин гзаф тир регионрин къадарни тѳимил жезва, амма, санлай къачурла, буржуниз талукь пар лап екеди яз ама.

Адан гафаралди, буржариз талукь месэла галай-галайвал гьалун патал бюджетдай кредитур чара авунин кьвалах давамарун герек я. "Гьиле авай йисуз и мурадар патал 200 миллиард манатдин такьатар чара авун пландик кутунва, амма и пул къачун патал тайин тир шартлар кьилиз акьудун, сифте нубатда бюджетда кытвилдин дережа агьу-

зарунин барадай тайин мажбуринамаяр хивез къачун лазим я", - баян гана Дмитрий Медведева. "Хейлин регионар, гьа виликдай хьиз, федеральный бюджетдилай гузвай куьмекдилай лап гзаф аслу я. Амайбурулай тѳимил дережада таъмин тир территорияриз куьмек гун патал бюджетар таъминвилдин дережар пайгардик кутунин мураддалди ахьайзавай дотацийрин къадар аквадайвал, тахминан 100 миллиард манатдин артухарнава. Алай вахтунда, санлай къачурла абурун къадар 600 миллиард манатдилай алатнава. Харжийрин барадай хивез къачунвай мажбуринамаяр кьилиз акьудун саналди финансламишун патал регионрин бюджетриз чара ийидай субсидийрин къадарни 100 миллиард манатдин артухарнава. 2018-йисалай гатлунна федеральный бюджетдайни финансрин такьатар ахьаюнин дережада талукь месэла веревирдзава", - лагьана ада.

Идахъ галаз алакьалу яз Россиядин Гьукуматди цийи теклифар гьазурнава, абуру и гуьруьшдал веревирдна.

"ИкI, къазанжийрал вегьезвай налог тайинарунин мураддалди, налогар гудай девиррин арада жезвай зиянар маса вахтунал хкунин къайдани депхарнава. И серенжем къабулунин нетижада доходар тахминан 160 миллиард манатдин ар-

тух хьуник умуд кутаза. Алай йисалай туьнт ичкидин продукциядал вегьезвай кирсеба налогрилай кьезвай доходар гьисаба кьунин норматив 10 процентдин артухарнава. Идан нетижада алава яз мад 25 миллиард манатдин доходар гьилиз кьведа. Кьведай йисалай гатлунна регионрин бюджетриз къазанжийрал вегьезвай налогдин артух жезвай пай - федеральный бюджетдиз чара ийизваз хьайи пай - атурун гуьзлемишзава. Гьелбетда, чна иллаки хьсан нетижаар къазанмишзавайбуру ашкъиламишун давамарда. Алаатай йисалай башламишна чна экономика хкаж хьунин ва кьилдин ксарин инвестицияр желб авунин еришрин барадай лап виниз тир нетижаар къазанмишай регионриз грантар чара ийизва. Санлай къачурла, и мурадар патал чна гьиле авай йисуз 20 миллиард манатдин такьатар ахьаюнин дережада талукь месэла веревирдзава", - баян гана Россиядин Гьукуматдин Кыили.

Дмитрий Медведеван гафаралди, амайбурулай тѳимил таъмин тир регионрин финансрин жигьетдай гзаф куьмек, амайбурулай хьсандиз таъмин тир регионрин лагьайтIа, талукь тирвал, тѳимил куьмек агакьун герек я.

Гуьруьшдин нетижаариз баян гуналди, Рамазан Абдулатипова саналди менфятлу кьвалах тухвайди кьейдна.

РД-дин Кыилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугьдин малумат

Иеси авачиз куьчейра гьатнавай кицлери кьуникди 9 йисан яшда авай руш телеф хьайидалай гуьбуьниз Махачкъалада акаатайвал кицлер ягъиз кьинин нетижада арадал атанвай гьаларихъ галаз алакьалу яз Дагъустан Республикадин Кыилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугьди идан патахъай хабар гузва.

Иесисуз гьайванар лазим тир гуьзчивилик квачивилиз талукь месэла республикадин руководстводи Махачкъаладин администрациядин вилик са шумудра эцигайди я. Бедбахтвилдин дуьшуьш арадал атайдалай гуьбуьниз Дагъустандин Кыил Рамазан Абдулатипова гьиле-гьил аваз лазим тир серенжемар къабулунин патахъай тапшуругь гана. Сифте нубатда иеси авачиз куьчейра гьатнавай гьайванар хуьдай чка тешкилуни месэла кудна. Ина абуру талукь тир идара кардик кутадалди хуьз жедай. Кицлер къаз, абуру хуьдай махсус чкадиз агакьарун пландик кутунвайди тир. Амма меркездин мэ-

риядин талукь тир кьуллугьри и месэла гьалунин чпин жуьредин рехъ хкяна. Абурун пешекарвилдин дережада авачир гьерекартин, гьатта месэла гьаларихъ вегьинин нетижада Махачкъаладин ветеринарный клиникаар хер хьанвай гьайванрив ацлудай къван чкадал атана. И месэлади общественностдин патай арадал гьанвай баян гунри шагьидвалзавайвал, шегьердин властрилай Махачкъаладин виликан руководителрин нагьакьан "ирсинивай" гилани кьерех жез ва граждандрини махсус месэлайрал машгьул жезвай общественностдин арада дуьзгьун алакьа тайинариз алакьнава.

Республикадин прокуратура ва общественност гьалар къанун-къайдадихъ галаз къадай сергытра хтунал машгьул я.

Махачкъалада арадал атай бедбахтвилдин дуьшуьшрихъ галаз алакьалу яз Дагъустандин Кыилин тапшургуьдалди РД-дин Гьукуматдин Сад лагьай вице-премьер Анатолий Къарибован регьбервилек кваз республикадин махсус комис-

сия тешкилнава. Гьалар гуьзчивилик кутунва.

Арадал атанвай гьалариз баян гуналди, Р.Абдулатипова лагьана: "Ихьтин месэлайр чна вирида саналди, къанун-къайдадин ва мари-фатдин сергытра аваз гьалун лазим я. Иеси авачиз куьчейра гьатнавай кицлери шегьерэглийриз ва аялриз кьурху гудай хьтин гьалар арадал атуниз рехъ гана виже кьведач. Гьа са вахтунда гьайванрив инсафсузвилелди эгечлунни кутугай кар туш. За дагъустанвийриз инсанвал хуьниз эвер гузва.

Гьалар пайгардик кухтун патал тешкилнавай Гьукуматдин комиссиядал ва шегьердин администрациядал за арадал атанвай месэла гьалунал гьайванар хуьнал машгьул жезвай общественностдин организацияр желб авун тапшурмишнава. Гьукуматдин органрини общественностди ихьтин бедбахтвилер мад арадал квен тийидайвал и месэла къанундин ва мари-фатдин истемисунрал амал авуналди энгел тавуна ва меслятдивди гьалда".

Б.Х.ЖАХБАРОВАН гьакьиндай

Дагъустан Республикадин Халкьдин Собранидин Кьарар

Дагъустан Республикадин Конституциядин 68-статьядал ва "Дагъустан Республикадин Счетный палатадин ва муниципальный тешкилатрин контрольно-счетный органрин кьвалахдин са бязи месэлайрин гьакьиндай" Дагъустан Республикадин 2011-йисан 15-ноябрдин 72-нумрадин Закондин 5-статьядал асаслу яз, Дагъустан Республикадин Халкьдин Собраниди кьарар акьудзава: Дагъустан Республикадин Счетный палатадин председателдин кьуллугьдал ЖАХБАРОВ Билал Халилович тайинарин.

2. И кьарар вич къабулай йикъалай кьуватда гьатзава.

Дагъустан Республикадин Халкьдин Собранидин Председатель **Х.ШИХСАИДОВ**
Махачкъала шегьер, 2017-йисан 22-февраль, №174-VI НС

Куьмек гуда

27-февралдиз РД-дин Гьукуматдин Председатель Абдусамад Гьамидов Храх-Уба ва Урьян-Уба хуьрерин агьалийрихъ галаз гуьруьшмиш хьана. Абурухъ галаз Азербайжан Республикадай куч хуьнихъ галаз алакьалу яз Дагъустандин чилел бинер кутунин мумкинвилер веревирдна.

Премьер-министрди, кьилди къачуртIа, гуьруьшдин иштиракчир и барадай РД-дин Гьукуматди ва федеральный органри къабулзавай серенжемрин патахъай хабардар авуна. ИкI, Мегьарамдуьруьн районда чилин участокрин сергытар тайинарнава, талукь тир кьурулушар арадал гьунин месэлайрин винел кьвалахзава.

"Квез куьмек 2025-йисалди СКФО яшайишдин ва экономикадин жигьетдай вилик тухунин Федеральный программадин сергытра аваз гуда. Тайиндаказ лагьайтIа, куь месэла 2018-йисуз гьалун пландик кутунва. Алай вахтунда чна гьихьтин жуьредин куьмек гудатIа, гьа кар тайинарун герек я. Куьмек цийи хуьр кутунин рекьелди, я тахьайтIа, яшайишдин кьвалер къачун патал пул ва я сертификатар чара авуналди, гуз жеда. Заз ибурукай квез гьа рехъ гзаф хьсанди яз аквазватIа, чир хьана кIанзавай", - лагьана Абдусамад Гьамидова.

Инициативный дестедин векилри чпиз государстводин патай гудай финансрин куьмекдай менфят къачунин ниятар авайдан гьакьиндай малумарна.

Идахъ галаз алакьалу яз РД-дин Гьукуматдин кьили баян гайивал, чара ийизвай такьатар анжах тайинарнавай рекьериз - кьвалер маса къачун ва я эцигун патал чара ийиз жеда. Гьар са манат гьикI ва гьиниз серфнаватIа, тестикуьрун герек я.

"Законодательстводи истемисиззавай са жерге маса шартларни ава. Гьавилай за Дагъустандин экономикадин ва территорияр вилик тухунин министрдин заместитель Абдурагьман Абдурагьмановал квез вири терефрихъай меслятар гун тапшурмишзава. 2018-йисуз агьалийрикай са нив ятIани куьмек агакь тийидай хьтин четинвилер арадал атурун лазим туш", - кьейдна Абдусамад Гьамидова ва и месэла вич тамамвилелди гьалдалди республикадин государстводин властдин органрин кьлеви гуьзчивилик жедайдахъ инанмишарна.

Инанмишвал кьалурна

Мукьвара Абдусамад Гьамидов Дербентда гуьлуьн кьер аваданламишунин кьвалахар кьиле тухузвай гьалдихъ галаз таниш хьана.

Гуьбуьнлай журналистрихъ галаз гуьруьшмиш хьайила, премьер-министрди, кьилди къачуртIа, лагьана: "Квез аквазвайвал, объектдал эцигунин кьвалахар гьакьикьатда куьтягнава. Зун инанмиш тирвал, ам официалнидаказ ачуьдалди вири кимивилер арадай акьудда, вични лап хьсан ери аваз. Дербентда гуьлуьн кьерехда авай куьче чаз гатфарихъ официалнидаказ ачуьхиз кIанзава. Ада Дербентда туризм еримлу авуник мадни рум кутада.

Рикел хкин, Дербентда гуьлуьн кьер аваданламишунин кьвалахар кьилиз акьудун патал такьатар Кеферпатан Кавказдин федеральный округ 2025-йисалди вилик тухуниз талукь госпрограммадай чара авун кьалурнавайди я.

Республикадин Къилин Чарчин цярце аваз Терроризмдин Къурхулувал...

Мердали ЖАЛИЛОВ,
литературадин отделдин редактор

Дуьньядин винел къил хкажнавай террористрин клеретриз, абурун чулав идеологияди акси къвалах чи обществода къвердавай гужлу жезвайди садазни сир туш. Га жергедай яз Дагъустандин чилелни, гъар са хуьре ва районда, гъар са шеьгерда терроризмдин идеологиядин таъсирдикай акъалтзавай несилар хуьн патал махсус комиссияри къвалахзава. И кардал общественностдин еке къуватарни, СМИ-ни желбнава.

Ятлани гагъ сана, гагъ масана кыле физвай вакъийари, гагъ-гагъ арадал къевезвай акъалтлай мусибатри, рикеллни гъиз тежедай хътин магърумвилери, чун вичикай рахазвай тегъуьндин къуватар тимил хъанватлани, къурхулувал давам жезвайдан гъакъиндай шагъидвалзава.

Республикадин Къилин нубатдин Чарче къейднавайвал, алай вахтунда чун элкъурьна къунвай дуьньяда Дагъустандай гзаф дережада кризисдин гъалар ава. Международной алакъайрин муракаб системада Россияди хъсан крар вилик кутазва. Га иниз килигна ва сифте нубатда международный терроризмдихъ галаз женг чуьунин нетижада чи улкъведин кесерлувал хкаж хъанва. Ида чунни терроризмдин цийи къурхулувилерикай хуьзва.

Гъавурда акъазвайвал, дуьньяда, гъелбетда, сифте нубатда - жуван республикада гъелелиг терроризмдин къурхулувилерикай, яни диндин сепаратизмдин ва экстремизмдин идеологияди агъуламишнавай дестейрикай чун тамамвилелди азад хъанвач. Вири крар хъсанзава лагъана, чаз къайгъусузвал къалурдай са ихтиярни авач.

Ихътин ихтияр чаз чи улкъведа къадагъа эцингавай ИГИЛ лугъудайдан гъилибанри чеб, са тахсирни квачиз, вагъшивилелди чандивай авур Зейнудин Батманов, Мегъамед Нурбагандов, Абдурашид Нурбагандов, Абдулла Къурбанов хътин ва маса ксарин руьгерини, абурун яшар тамам тахъанвай веледрини, уьмуьрлух ясдин парталра гъатнавай хендедайрини, рухваяр къведайди я лугъуз, вил рекъел аламай яшлу бадейрини гузвач.

Ни фикирдай, датлана физ-къевезвай, багъа мугъман атайлани илифарзавай къайи булахар авай Самурдин тамукай гила къачагъринни бандитрин чинебан магъарайрин макан жеда лагъана.

Клирийрин хуьруьн патав, вичин хайи мулкунал, там хуьзвай иесидиз гъакъван вагъши къилетлумри, вуна чаз кланивал тавуртла, ви кар чна ийида лагъана, гуьлле гудайди рикелни гъана? Мисалар мадни гъиз жеда. Тимил хъанватлани, терроризмдин тегъуьндин таъсирдик квайбурун цийи дестеяр арадал къевезва.

Чпин яшарни къвердавай жегъил жезва. Зейнудин ягъай бандитдин 18 йис тир лугъуда. Ам гъина хана, гъина члехи хъана? Ни гъахътин тербия гана? Аквар гъаларай, хизанда, къвале, мектебда, ахпа куьчедални (яни общественоста) адаз дуьз тербия, халисан ивирин гъакъиндай чирвилер ганвайтла, бажгаьат адакай къачагъ, инсанрин чандиз къаст ийидай жаллатл жедай...

Гъакъикъи жаллатл хуьн патал инсан тамам еке "курсарайни тарсарай", махсус лагеррай фин лазим я. 18 йиса амаз адаз чулав "тарсар" ни гана? Гъикл гана?

И мукъвара Москвада къунвай террористрин са дестедик квайбурун гъакъван жегъил ксар я. Чебни асул гъисабдай инай Сириядиз фена, женгера "чирвилер" къачуна, иниз хтанвайбуру... Бес чи хуьрерай фена лугъузвай жегъилар ни акъудна а "женнетдиз"? Мегъарамдхуьррай, Къасумхуьрелай, Сталдиллай,

Самурдай, Курхуьрелай... Мегер ибур, дуьньядал женнет алайди ятла, гъа женнетдиз барабар шартлар авай ватанар тушни? Самурдин чили, къал акурайтла, бегъер гудай тар битмишарда! Ихътин ватандиз ханвал авун?..

За ик! фикирзава: чи адетдин къайдайрин тербиядин къвалахрихъ (яни къвале, мектебда, куьчеда, общественный чкайра) ерилувал, таъсирлувал, жегъилар чпел желбдай къуват бес жезвач. Шоколадин къвалах, яни дуьз ва дерин чирвилер гунин, гъакъикъи ивиррихъ инанмишвал кутунин къвалах саки гъиллай вегъенва. Я ахътин методикадин чешнеярни, чешмеярни чахъ гъелелиг авач. Гъикл лагъайтла, аялриз тербия гудай метлеблу художественный ктабар, газетар, программаяр авачирла, абур вири интернетдин телефондин, руьганийрин, лап акъалтлай чуру телепрограммайрин (югъ-йиф талгъана тикрарзава) ихтиярда тунвайла, аялрикай ивидихъ къаних жаллатлар тахъана, пиерер жедани?

Са бязи къурулушар (Вирироссиядин школьникрин тешкилат, жегъил армеецрин дестеяр, гел жагъурдайбуру ва мсб.) арадал хкиз алахъуни чи фикирин гъахълувал субтзава.

Мад са мисал. Эхиримжи вахтунда хейлин соцсетрай аялрин къил элкъурьзавай, икъван члвалди, садрани такур хътин видеоклиптар, тамам сюжетар къалурзава. Гуя аялзамаз къаварилай жкадаруни, машинрин виликай катуни, поездрин къаварал алаз фини аялрин къилих мягъкемарзава, кичевал рекъизва... Амма и крари ажалсуз рекъизвайбуру аялар я эхир!?

Аялри сада-садаз гужар авун, тарсара муаллимар жаздандал гъун, диде-бубадиз яб тагун - ибурун вилгевал хъиз къалурзава. Мегер ихътин "тарсар" бул хъанвай чкада мягъкем къанажагъ, сагълам руьгъ арадал къеведани?

Гена, Аллагъдиз шукур, геж ятлани, гила са бязи серенжемар, винидихъни къейднавайвал, кыле тухуз башламишнава.

Ваъ!.. Чун гъелелиг я къецепатан, я къенепатан басрухрикай азад хъанвач.

Акъазва хъи, терроризмдин тегъуьн са гъина ятла яргъара - Сириядани Иракда, Афгъанистандани Пакистанда, Ливиядани Йеменда, масанра чкъанвач. Ам къвердавай чи гъар са хизанда, гъар са къеплина (и гаф лугъуниз мажбуру жезва) тваз алахънава. Вири и крар, зи фикирдалди, образованидин, культурадин, идеологиядин хилера яргъал йисара лазим тир я къайда, я къайгъударвал, я къанунарни тахъунихъ галаз алакъалу я.

Олигархдин хци ва руша шеьгердин куьчейрални, майданрал, лап багъа машинар кланик кутуна, чпиз клани къван вагъшивилер авурла, абур секинрайди, жазаламишдай рекъер агал жезва. Са факъир гъиле гъатайла, адал текъведай жуьре жермеярни зулумар жедач? Бес ИГИЛ-диз жегъилар желб ийиз алакъунин асул себебрикай сад гъа ихътин барабарсузвал, гъахъсузвал вилериз акунихъ галаз алакъалу тушни?

Га ихътин шартлар авайвилай, чи республикадин Къилин вичин Чарче лагъанва: "Яргъал йисара Дагъустанда жегъилриз талукъ политикадал рикливай гъич са касни машгъул хъанач. Жегъилар чеб-чпиз тир, власть - вич-вичиз. Чун и жуьредин гъалар дегъишариз алахъзава... Амма Дагъустан гъелелиг жегъилри теклифар гузвай ва жегъилри прогграммаяр къабулзавай центрадиз элкъевенвач. Гъукуматди, тайин тир министрствойри, хейлин муниципальный тешкилатри жегъилрихъ гъелелиг чин элкъурьнавач".

Идалай дуьз къимет жедани? Чи вилик гзаф крар кумайди и келимайрини субтзава. И карди чун уях хъуниз, гъилер къакъажна къвалахуниз, виринра, вири дережайра къайда туниз, къанундиз гуьрмет авуниз мажбурузава. Чун гъалиб тахъайтла, чал гъалиб жеда. И кардиз рехъ гана виже къведач...

Лезги Багратион

Дяведин йисара стрелковий дивизиядин кыле акъвазай женгинин реьгбер, полковник Хаирбег Демирбегович Заманов дидедиз хъайидалай инихъ 110 йис алатнава

Мегъамед ИБРАГЪИМОВ

Ватандин Члехи дяведин йисара Лезгистандин рухвайри чеб рикле гъалиб жедай къаст авай, акъалтлай жуьрэтлу, вилгегъ къегъалар яз къалурна. Дагъвийриз хас и ерияр фикирда къуна, дяведин вахтунда пуд лезгидал дивизийриз реьгбервал гун ихтибарнай: Кълар райондин Укур хуьррай тир генерал-майор Магъмуд Абиловал, Шушай тир генерал-майор Якуб Къулиевал ва Докъузпара райондин Усугъчай хуьррай тир Хаирбег Замановал.

Алай йисуз Хаирбег Демирбегович Заманов дидедиз хъайидалай инихъ 110 йис тамам хъанва. И вакъиадихъ галаз алакъалу яз, чаз адетдин аскердидай полковникдин дережадиз къван хкаж хъайи къагъриман лезгидин экуь къамат рикел хкиз кланзава.

нокомандующий Сталинан приказрани къейднай. Полковник Хаирбег Заманова Орел, Воронеж, Конотоп, Нежин, Киев, Львов, Краков, Дембиц ва хейлин маса шеьгерар азад авунин женгерани иштиракна...

Брянскдин тамарилай гатлунна Прагадиз къван женгинин рехъ феий дивизиядин командирдал б сеферда хирер хъана, амма гъич садрани ада ажувал къалурнач. "Polmoskva.ru" сайтда чи баркаллу ватангълидин женгинин рекъиз талукъ делилар ава. Абурун арада командир Заманов хер хъана госпиталда авайла, адаз женгинин дуьстуну хъенвай кагъазни ава. Ингъе а кагъадай са члук: "... Зи багъа дуьст! Вирида вун еке гъурметдивди рикел гъизва. Чаз вун фад сагъ хъхъана, чи жергейриз хтана кланзава. За вун къужахламишзава, заз багъа Багратион. Ви дуьст Игначев. 26.03.1944".

Женгинин юлдаши адаз Багратион лугъун дуьшуьшдин кар тушир. Къастунал клеви лезгидихъ урусрин машгъур генерал Петр Ивановичахъ хъайи хътин реьгбердин алакъунар, тешкиллувал, къатлунрин хчивал ва акъалтлай вилгевал авай. Тарихдин бязи чешмеярни къейдзавайвал, Хаирбег Заманов гъатта генералдин чинни Советрин Союздин Игитвлин твар гуниз къалурналдай.

Ватандин азадвал патал кыле феий женгера дирибашвал къалурнавай ам Яру Гъетрен, Яру Пайдахдин 4, Александр Невскийдин, Ленинан, Суворовани Кутузован 1,2,3, Ватандин дяведин 1,2-дережайрин орденриз ва цудралди медалриз лийхлу хъана. Дяведилай гуьгъуьниз полковник Заманов саки 10 йисуз Махачкъала шеьгердин военный комиссариатдин кыле акъвазна. Ада дагъустанви жегъилри Советрин Арми-

2016-йисуз Х.Заманован тварунихъ галай куьчеда мемориалдин къул ачухна

Яру Армиядин жергейриз Хаирбег Замановаз 1929-йисуз эвер ганай. Ам вичихъ галаз санал къуллугъзавайбурун арада тапшурмишай везифаяр вахтунда кылиз акъудунал, низам-къайдадал амал авунал, къиметлу теклифар гунал гъалтайла тафаватлу жезвай. Армиядай комсомолчи Заманов Орджоникидзеда авай военный училищедиз рекъе туна. 1934-йисуз анаг акъалтларай чи ватангълидикай кадровый офицер хъана. Ватандин Члехи дяведа къилий-къилиз иштирак авур Хаирбег Замановалай гъейри, стрелковий дивизиядин командир хъайи маса дагъустанви чаз малум туш. Душмандин къушунри Москвадал гъужумдайла, чи ватангълиди реьгбервал гузай дивизияди фашистрин къуватар акъвазаруник члехи пай кутунай. И дивизиядин алакъунар са шумудра Верховный Глав-

ядин жергейра чеб халис ватанпересар яз къалурун патал гзаф зегъметар чуьгуна. Военкомдихъ Дагъларин улкъведа еке гуьрмет авай. Ам партиядин горкомдин ва Махачкъаладин халкъдин депутатрин Советдин исполкомдин членвиле хкъянай. Лезги Багратион 1983-йисан 15-январдиз рагъметдиз фена.

Баркаллу ватангълидин къамат эбеди яз риклера хуьнин мураддалди республикадин меркезда са куьче, хайи хуьре мектеб адан тварунихъ янава. Хаирбег Заманован 110 йис тамам хуьнихъ галаз алакъалу яз, Докъузпара райондин мектебра адан экуь къамат рикел хуьнин лишан яз ватанпересвилн метлебдин мярекатар, ачух тарсар тешкилнайтла хъсан жедай. Къуй Лезгистандин акъалтзавай несилриз чпин члехи бубайрин баркаллу крарикай генани дериндай чир хуьрай!

Къзакърин тешкилатар

Нариман ИБРАГЪИМОВ

КЪЗАКЪАР. Чи халкъдин яшлу не-силдиз абурукай тайин малуматар ава ва абурукай жуьреба-жуьре ванерни хъана. Тарихдин делилри шагидвалзавайвал, къзакъринни дагъвийрин арада чурь-карни, къалмакъаларни, Урусатдин пачагъдин сиясат себеб яз даяедин женгерни, алишверишдин амадагвилерни, санал умуми душмандиз аксивал авунарни хъана. Шамила рей гайила, Дагъларин улкъве Урусатдин империядик кутурла, Къиблепатан Дагъустандин чилелни са шумуд чкада къзакърин корпусар акъвазна. Вандин Чехи даяедин йисара дагъвийрини къзакъри Яру армиядин частарик кваз фашистрихъ галаз женгер члугуна.

Къзакъар. Абур вужар я? Къилдин миллет? Урус халкъдин къилдин са хел? Абур Кеферпатан Кавказдиз мус акъатайди я?

Къзакъри чеб урусрихъ галаз алакъа авачир къилдин халкъ я лугъзува. Пешекарри и кар инкарзава ва къзакъар славянрин къетлен са тайифа я лугъзува. Пешекарри киле тухвай антропологиядин ахтармишунрин нетижаци гъа и фикир тескиарзава. И месэладин гъакъиндай гилани гъужетар давам жезва. Гъатта са шумудра сударни киле фена. Волгограддин областдин судди акъудай къарар фикирда къуртга, къзакъар къилдин ва гъе-чибурук акатзавай миллет я.

Кеферпатан Кавказдиз къзакъар геле Иван Грозныйдин девирда акъатна. Волга вацун патаривай атай абуру Терек вацун къерехра ери-бине кутуна. 1567-йисуз урус воеводайри исятда Къизляр алай чкадал Терск шегъердин сифтегъан квалер эцигна.

1700-йисара къзакъри Терек вацун чапла пата хуьрер, станицаяр арадал гъана. Абурухъ Гребенский, Волжский, Терско-Къизлярский, Терско-Семейный тварар алай къушунар авай. Гуьгъунин йисара абуру Урусатдин империядин къушунрихъ галаз санал Туьркиядиз акси яз киле феи женгера иштиракна.

Кавказдин даяедани къзакъри еке роль къугъвана. 1800-йисара абуру Сунжа вацун къерехрани хейлин хуторар, станицаяр кутуна. Граждан даяеда къзакъри генерал Деникинан тереф хвенатлани, дагъустанвийрин ва маса халкъарин кумекни галаз Яру Армияди Деникинан къушунар чукурайла, Терский областдани Советрин власть тески хъана.

Дагъустандин чилерал (Къизляр, Тарумовка, Хасавюрт районар) къзакъар яшамаш жез 300-400 йис жезва. Советрин девирда къзакъри са артух чеб алай чка къалурзавачиртлани, Россиядин Федерациядин къилиз атай Ельцин себеб яз къзакъри чпин къилдинвал къалурдай гъерекатрихъ рехъ ачухна. Чка-чкада къзакърин обществояр тешкилна. Къве йис идалай

вилек РД-дин милли политикадин рекъай министерствода "2015-2017-йисара Дагъустан Республикада къзакърин обществойрихъ куьмек гунин госпрограмма" къабулзавайдакай ихтилат куднай. А члавуз зун Къизляр шегъердин ва Къизляр, Тарумовка районрин къзакърин обществодин атаман Валентин Ивановнахъ галаз таниш хъанай. Ада вичин ери-бинеирикай, вилек акъвазнавай месэлайрикай делилар гана, алава суьгъбет авунай.

Малум хъайивал, Валентин Иванован ата-бубаяр Дондай ва Кубандай тир. Адан чехи ва улу-бубаяр Махачкъалада кучунава. Буба Федора гзаф йисара балугъчи яз зегмет члугуна, а вахтара Каспий гуьлуьн къерехра балугъчивилел машгул жезвай гзаф карханаяр, майишатар авайди тир. Бадеди Махачкъалада хейлин вахтунда акъалтзавай несилдиз тарсар, тербия гана. Адакай ДАССР-дин Верховный Советдин депутатни хъанай. Валентинан буба Игор хейлин йисара хуьруьн майишатдин карханайра зегмет члугуна.

Дагъларин улкъведин меркездин 13-нумрадин юкван школа ва ДГУ-дин къецепатан члаларин факультет ва СССР-дин МВД-дин Академия куьтягъай Валентин Игоревича республикадин МВД-дин органра зегмет члугуна. Цлуд йисуз ада Къизлярдин РОВД-да къуллугъна. Идалай гуьгъуниз ада Ростовда Россиядин МВД-дин Къиблепатан федеральный округдин межрегиональный отделдин начальниквиле кваллахна. Гуьгъунлай ада Дагъустандин

МВД-дин "Дагъустандин сергъят" управлендин начальникдин заместителдин везифаяр тамамарна. 2012-йисуз Валентин Игоревич Къизляр райондин къзакърин обществодин атаманвиле хъана.

Малум тирвал, Къизлярдин къзакърин общество Терекдин (Терский) къзакърин къушунрик акатзава. Гъа са вахтунда Терский къзакърин къушунрин обществодин Къизлярдин сергъятдал алай къетлен округ (общество) Къизляр, Тарумовка районрин, Къизляр ва Хасавюрт шегъеррин къзакърин обществойрикай ибарат я. Талукъ тирвал, анра атаманрин къуллугърал Виктор Коваленко, Михаил Ващенко, Владимир Бабенко ва Анатолий Перевертайло ала. Абуру Кеферпатан Кавказдин регионра кардик квай къзакърин обществойрихъ галаз санал къзакъвилел чан хун патал виле акъадай хтин алахъунар ийизва. ИкI, Махачкъалада, Каспийскда къзакърин обществояр тешкилиз кланзава.

Лугъузвайвал, вилекдай Махачкъалада, Дербентда, Буйнаксда, Ботлихда, Къурагъа, Къирита, гъатта маса районрани къзакърин дестеяр, ротаяр авай. Абуру чкайрал пачагъдин сиясат тухунин карда гъукумдин къуллугъдал алайбуруз куьмек гузвай. Меркезда ва Каспийскда къзакърин обществояр тешкилуни макъсад ялда: шегъерра яшамаш жезвай къзакърин умуьурда, яшайишда милли адетар давамарун, куьгъне жезвайбурул чан

хун, къзакърин бинеяр авай инсанар жагъурун ва абур талукъ обществойрихъ желб авун. И мурад ар патал коммерциядинди тушир общественный организацияни тешкилиз кланзава.

Къейд ийиз кланзава хъи, Дагъустан Республикадин Къили, Гуькуматди и жигъетдай къзакърин тереф хуьзва ва абуруз жуьреба-жуьре рекъерай куьмекар гузва. Республикада махсус са шумуд программани къабулнава. Терский къзакърин къушунрин обществодин атаман Александр Журавскийдихъ галаз гуьруьшмиш хъайила, Р. Абдулатипова лагъана: "Чаз общество ва государство хуьнин жуьреба-жуьре галара къзакърин патай тешкиллу къуват акуна кланзава. Къзакъар чаз Дагъустанда хашпара диндин ва урусин бинеяр хуьзвай къуват яз акъвазна. Урус члалан иеси-яр Дагъларин улкъведай хъфинин вилек пад къунин карда им виридалайни важиб-лу я. Къилин кар ам я хъи, къзакъри государстводин итижар, къзакърин хъсан адетар хуьн ва вилек тухун. Чна къзакърин фикирин, мураддин тереф хуьзва. Чеб яшамаш жезвай чкайра къзакъри къаргъарзавай месэляри чирда ва абур гъалдай рекъерни жагъурда. И кардални зи тапшуругъдалди Дагъустанда къенепатан политика тухузвай идараяр, ведомствояр машгул жеда. Чи вилек квай месэла сад я: вирида чи государство ва жуван халкъ патал зегмет члугун. И жигъетдай къзакъри гъамиша чеб хъсан патахъай къалурайди я ва, зун инанмиш я, гилани абур гуьгъуна акъваздач".

Вичин гъисабдай яз, РД-дин милли политикадин рекъай министерствода киле феи мярекатдал Валентин Иванова къейдна: "Са бязи чи инсанар ахътин фикирдал ала хъи, къзакъар яракъламаш жезва ва абурун мурадни, пачагъдин девирда хъиз, полицейскийрин, жандармайрин везифаяр къилиз акъудун я. Гъелбетда, икI туш, чна чи шегъерра яшамаш жезвай маса халкъарин векилрихъ галаз общественный къайдаяр хуьнин карда иштиракда. Гуькумдин вири жуьредин идарайрихъ чалай алакъдай куьмекар гуда. Зун республикадин Гуькуматди къзакърин обществояр хуьдай, абуруз куьмекар гудай госпрограммаяр къабулунлай парази я. Ида чаз обществойрин крар пайгардик кутаз, вилек акъвазнавай везифаяр къилиз акъудиз куьмек гузва".

Абуруни гъевчибуру туш. Къзакъри Дагъустандин ва СКФО-дин амай регионрин (Ставропольдин край, Кабардино-Балкария, Чечен Республика, Кеферпатан Осетия-Алания) халкъарин арада дуствал мягъемарзава, и кар патал жуьреба-жуьре мярекатар тешкилзава ва чпини масанра тухузвай фестивалра, конкурсра, форумра иштиракзава. Кеферпатан Кавказда къзакърин 60 ансамбль ва яратмишдай коллективар, 90-дав агакъна женгинин ва ватанпересвилини клубар кардик ква. Гзаф обществойри хуси такъатралди несилар патал еке къиметлувал авай затлар кватI хъийиз, музейар арадал гъизва. Къизлярда "Сполох" тлвар алаз жегъил къзакърин клуб ачухнава. Къзакърин обществода дишегълийрин активвал хжакун патал "Къзакърин къул" организация кардик кутунва ва абуру сифтегъан форумни тухвана.

Валентин Иванова тариф авурвал, къзакърин дишегълийар вилекгъур, чпивай-чеб хуьз жедайбуру, умуьурдин юлдашар патал чпин чанарни къурбанд ийиз гъазурбуру, яшайишдин гзаф крар алакъдайбуру ва гъа са вахтунда гуьрчегъурни я. Дишегълийри хизанда сада-сада гуьрмет авунин, муракаб месэляяр гъалдайла сабурулувал хуьнин, жуваз ийизвай гуьрмет квалар тавунин, аялар къзакърин адетра аваз тербияламишунин карда еке кваллах тухузава.

Эхъ, къзакъар чпин ери-бине, адетар, къанунар авай къилдин миллет я ва милли обществоярни и ерияр, яржар, къени адетар хуьз алахъзава.

Терроризм авачир дуьнья патал

Къагъриман ИБРАГЪИМОВ

Стал Сулейманан тварунихъ галай Лезги муздрамтеатрдин залда шегъердин администрациядин АТК-ди тешкилнавай "Дербентдин жегъилар терроризм авачир дуьнья патал" форум киле фена.

Форумда Дагъустан Республикадин Хатасузувлин Советдин секретарь Абдулмуслим Абдулмуслимова, Дербент шегъердин къил Малик Баглиева, Россиядин ФСБ-дин Дагъустанда авай управлендин Дербент шегъердин отделдин начальник Александр Жидейкоди, Дербент шегъердин прокурор Сабир Къазиагъмедова, Россиядин МВД-дин Дербент шегъердин отделдин начальник Мавлутдин Магъамадова, Дагъустандин муфтиятдин Дербентда авай векил Магъдигъажи Абидова, школайрин чехи классра келзавай аялри, шегъерда кардик квай колледжринни институтрин студентри, ва масабуру иштиракна.

КватI хъанвайбурун вилек рахай шегъердин администрациядин къилин заместитель Жалалутдин Алирзаеван гафарай малум хъайивал, форум тухунин къилин мурадрик кай сад терроризмдиз акси шегъердин программа тукълуьрун я. И програмади члуру ниятар аваз жегъилар терроризмдинни экстремизмдин тешкилатрихъ желбзавай дестеяри тухузвай кваллахдиз рехъ тагуз ва вилек пад къаз куьмекда.

- Террористрин гъиликай, - лагъана ада, - чи улкъведин регионра агъзурдалай виниз инсанар телеф хъана, абурукай 200 кас аялар тир. Дагъустанда 65 теракт киле фена. И къанлувилердик жуьреба-жуьре миллетрин векилар, общественный деятелар, аллимар, дингъилияр, къанун-къайда хуьзвай органрин къуллугъчияр ва военный къуллугъдал алай инсанар телеф хъана.

Д.Алирзаева къейд авурвал, террористри чпин тешкилатрин жергейрихъ жегъилар желб авунин кваллах акъвазарнава. Дагъустандин сергъятра къунвай террористрин, абурун куьмекчийрин яшар 30-далай виниз туш, бандитрин дестеярин чехибурун яшар лагъайтIа. 25-30 йис я, гъакан жергедин боевикрикай рахайтIа, ибуру накъан школьникар я. Шегъердин къанун-къайда хуьзвай органри Сириядинни Иракдин даяеда иштиракзавай 75 касдихъ къекъевезвайди (розыск) малумарнава.

-Чи буржи, - давамарна ада, - жегъилрин арада гъавурдик кутунин дуьз кваллах киле тухун, абуруз культурадин ва диндин рекъай дуьз тербия гун я.

Анал "Аялар террористрин гъиликай хуьх" - звер гуналди, вири диде-бубайрихъ ва жегъилрихъ элкъвена, вичин авай са хва Сириядин женгера телеф хъайи, диде рахана.

Форумдал гъакни кадетрин корпусда тербия къачузвай кадетар, шегъердин школьникар рахана.

Форум киле физвай вахтунда терроризмдизни экстремизмдиз акси темадай аялри ва студентри гайи суалрихъ къуллугърал алай руководителри тамам жавабар гана.

Мярекатдин эхирдай кватI хъанвайбурухъ элкъвена рахай шегъердин жегъилрин политикадин рекъай отделдин пешекар Б.Мамедова, вири къуватар эцигна, аялар, багърияр, мукъва-къилияр терроризмдин идеологиядик хуьниз звер гана.

Виридушьядин халкъарин чӀаларин югъ Лезги чӀалан сувар

1 ◀

мектебра сифтегъан классра тарсар урус чӀалал тешкилзава. РД-дин Халкъдин Собранидин депутатди лагъайвал, им къанундалди тайинарнавай шартӀ туш. Гъар са мектебдин руководстводиз сифтегъан классра тарсар хайи чӀалал тухунин къайда кардик кутадай ихтияр ава. Амма и месэла тайин тир документар гъазурна къилиз акъудиз жеда.

Ада гъакни хайи чӀаларай учебникар бес тежезвайдини къейдна. И месэла гъалун патал алимди дидед чӀалан муаллимриз, нихъ гъихътин теклифар аватӀа, институтдиз

Ада гъакни Къасумхурел лезги чӀал вилик тухудай махсус махан арадал гъидай къарар къабулнавайди, ихътин мярекатар тешкилунихъ еке метлеб авайди ва идалай къулхъни Лезгистанда чӀалаз къетӀен фикир гудайди къейдна. Вичин рахунар Имам Яралиева Фейзудин Нагъиеван "Сагъя лезги халкъ" шиирдин са бенд кӀелуналди акъалтарна.

Мярекатдал гъакӀ Абидат Аюбова, "Лезги газетдин" къилин редактор Мегъамед Ибрагъимов, Сулейман-Стальский райондин образованидин управленидин начальник Индира Османова, мергъяматлувилин "Шарвилидин гуьмбет" фондунин председа-

рар кӀелна, манияр тамамарна. "Чубарук" бахчадин бицекри милли адетрикай къалурай сегъне, лезгинкадал тамамарай къуьл иштиракчийри лап хушдиз къабулна.

Сулейман-Стальский райондин администрацияди дидед чӀалан са жерге муаллимриз, мектебрин коллективриз, образованидин управленидин векилриз гъурметдин грамотаяр, багъа пишкешар гана.

Гуьгъуьнлай мергъяматлувилин "Шарвилидин гуьмбет" фондунин жуьреба-жуьре конкурсра гъалиб хъайи лезги чӀалан ва литературадин муаллимриз, сукътайрив дипломар, пулдин премияр вахкана.

"Лезги чӀалан виридалайни хъсан муаллим" номинациядай 1-чка КӀахцугърин мектебдин муаллим Индира Гъамзатовайди, 2-чка Курхуьруьн мектебдин муаллим Мая Абдуразаковайди, 3-чка ЦӀийихуьруьн мектебдин муаллим Дилъра Идрисовайди къуна. Абурув чеб лайихлу хъайи пулдин премияр (30, 20, 15 агъзур манатдин къадарда аваз) вахкана.

"Дагъустандин авторрин эсерар устадаказ кӀелун" номинациядай гъалиб хъайи Герейханован хуьруьн 1-нумрадин мектебдин 11-классда кӀелзавай Къизил Османовадиз - 5, Шихидхуьруьн мектебдин сухта Низами Эмиргъамзаеваз - 4, Агъа СтӀал-Къазмайрин мектебдин сухта Альбина Абдуллаевадиз - 3 агъзур манат пул гана.

"Шарвили" эпосдикай сегънеяр арадал гъунайни бязи мектебрин коллективар пулдин премияриз лайихлу хъана. Абурун жергеда 1-чка къур Курхуьруьн М.Рагъимован тӀварунихъ галай 1-нумрадин мектеб (50 агъзур манат), 2-чкаяр къазанмишай Шихидхуьруьн ва Къулан СтӀалрин мектебар (гъар садаз 30 агъзур манат) ва 3-чкайрин сагъибар хъайи Агъа-СтӀал-Къазмайрин, НуьцӀуьгърин ва Герейханован хуьруьн 2-нумрадин мектебар (гъар садаз 20 агъзур манат) авай.

Къейдна кӀанда, "Шарвилидин гуьмбет" фондунин района кӀиле тухузвай гъар са мярекат тешкилуниз пулдин такъатралди кӀумекар, анра гъалиб хъайибуруз премияр гузва. Гъа и къайдада хайи чӀал, литература, меденият еримлу хъуник къетӀен пай кутазва. Милли девлетрив, руьгъдин ивиририв къайгъударвилелди эгечӀзавай фондунин кӀиле акъвазнавай ватанпересар баркалландиз, чешне къачуниз лайихлу я!

АцӀанвай залди мярекатдин важиблувилкай лугъузвай

агакъарун, вуж цӀийи учебникар тукъуьрунин кардик пай кутагъ гъазур ятӀа, хабар гун тӀалабна.

Гуьгъуьнлай сегънедиз экъечӀай Имам Яралиева конференциядин иштиракчийриз хайи чӀалав, бубайрилай атанвай адетрив, къанунрив, милли яржарив багъа аманатрив хъиз, къадирлувилелди эгечӀуниз эвер гана.

- Къенин мярекат хъсан дережада аваз кӀиле тухун патал райондин агъалийри, муаллимри, мектебра кӀелзавай аялри гзаф зегъметар чӀугуна, - лагъана ада. - Лезги чӀал хуьн, еримлу авун, акъалтзавай несилриз чирун патал чӀехи кӀвалах кӀиле тухузвай дидед чӀалан муаллимриз заз къилди сагърай лугъуз кӀанзава. ЧӀал чаз Аллагъди ганвай аманат я. Гъавилъй чун адав къетӀендиз эгечӀна кӀанда. Заз дишегълийрихъ - чи вахарихъни дидейрихъ элкъвена икӀ лугъуз кӀанзава: гъавайда хайи чӀалаз дидед чӀал лугъузвач. ЧӀал кӀан хъунин, Ватан кӀан хъунин гъиссерни балайрив дидейри агакъарзава. Веледрив лезги чӀал чирунин карда абурун хиве еке жавабдарвал ава. Лезги баладиз лезги дидеди чӀал чир тавуртӀа, адаз маса ни чирда? Заз квез, играми дишегълийр, куь веледрив хайи чӀал чирунин кардиз хъсандиз фикир гун теклифзава. И кӀвалах куьне хъсандиз кӀиле тухудайдак за еке умудар кутагъа. И баркаллу ва къадирлу рекъе чунни квез куьмек гуз гъазур я, - лагъана Имам Яралиева.

телдин советник Савин Велиев, ФЛНКА-дин Советдин член Амилъ Саркаров, профессор Ярали Яралиев, шаир Сажидин Саидгасанов, Курхуьруьн, Вичи СтӀалрин мектебрин муаллимар тир Гуьзел Межидовани Маржанат Абдурагъимова ва масабур рахана. Хив райондин ЦӀинитрин хуьруьн мектебдин муаллим Сейфулагъ Шагъмарданова Лезгистанда хайи чӀалаз бахшнавай гуьмбет хжажунин теклиф гана.

Конференциядал райондин мектебра кӀелзавай аялри, муаллимрин дестейри, Россиядин халкъарин адетдин культурарин центрадин векилри лезги чӀалал ши-

"Чубарук" бахчадин бицекри лезги чӀалан сувар мадни гурлу авуна

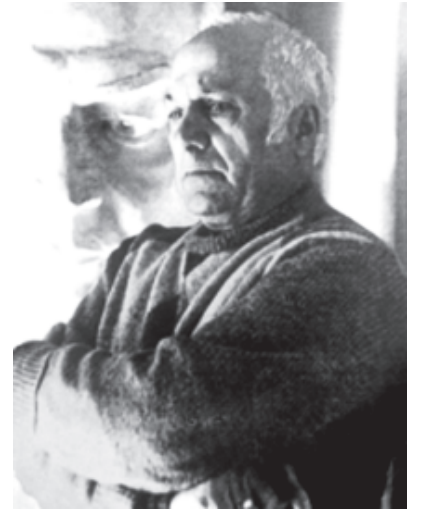

Милли эдебиятдиз, медениятдиз талукъарнавай выставкаяр итижлур тир

Гъейбат Гъейбатован 85 йис Министрди тебрикна

Дагъви ШЕРИФ

Февралдин вацра чи машгъур скульптор, Россиядин ва Дагъустандин халкъдин художник **Гъейбат ГЪЕЙБАТОВАН** 85 йис тамам хъана. И вакиадихъ галаз алакълу яз, мукъ-

вара чи баркаллу ватангълидиз Дагъустан Республикадин культурарин министр Зарема Бутаева мугъман хъана ва ада гзаф йисарин гъакъисагъ зегъметдай, искусствода къалурнавай агалкъунрай Гъейбат Гъейбатоваз сагърай лагъана, юбилей мубаракна.

- Куьн Дагъустандин изобразительный искусстводин устад векил хъиз машгъур я. Куь яратмишунар ва пешекарвилин рехъ гъамишалугъ Дагъустандин культурарин чӀехи агалкъун ва дагъви халкъарин дамахъ яз амукъда. Республикадин шегъерра куьне арадал гъанвай скульптурадин композицийри, бюстари, барельеффри Дагъларин улкъведин машгъур общественный деятелрин, илимдин, культурарин, искусстводин векилрин тӀварар неинки эбеди яз халкъдин риклера туна, гъакни чи махан гуьрчегни авунва, - лагъана З.Бутаевади.

Министрди Гъейбат Гъейбатова республикадин жегъилриз культурарин рекъай тербия гунин кардик кутагъвай пайни къейдна:

- Искусстводин институтдин муаллим, изобразительный искусстводин кафедрарин профессор яз куьне культурарин хиле пешекарар гъазурунин кардик лайихлу пай кутунва. Куь бажарагъдин, пешекарвилин гъунарар чаз аквазва ва куьн Дагъустандин виридалайни гъурметлу скульпторрикай сад я, - алава хъуьна З.Бутаевади.

Къейд ийин хъи, машгъур художникдин Дагъустан Республикадин Гъукуматдин Председателдин сад лагъай заместитель Анатолий Къарибован патайни тебрикдин тел агакъна.

Гъейбат Гъейбатов монументальный 80-далай виниз эсеррин автор я. 1965-йисалай инихъ ада республикадин, региондин, улкъведин, висосоюздин, Россиядин цӀудралди выставкайра иштиракнава. Ам РД-дин Госпремиядин лауреат я.

Шаирдин гьурметдай

Вадим ЖАМАЛДИНОВ

Ийкьара Сулейман-Стальский райондин Герейханован хуьруьн Културадин квалле "Лезги чал" лишандик кваз бажарагьлу шаир, таржумачи, алим Фейзудин Нагьиеван яратмишунриз талукьарнавай мярекат кьиле фена.

Хуьруьн ктабханадин заведующий Эльза Рустамовади ам метлеблуди хьун патал хейлин зегьметар члугунвай.

Мярекат мандар Рамазанов Славика Ф. Нагьиеван "Сагь я лезги халкь" мани тамамарунилай гатлунна.

Межлисдиз хуьруьн Р.Османован тварунихъ галай школадин хьсандиз шиирар келдай са жерге аяларни атанвай.

11-классдин ученица Османова Къзила, 10-классдин ученик Рустамов Рустама, 6-классдин ученица Къазимегамедова Аминади, 10-классдин ученица Рамазанова Тавата, 6-классдин ученица Алдырова Заиради шиирар келунауй устдвал кьалурна.

Мярекатда ашукь Алиханани иштиракна. Ада Ф.Нагьиеван чалариз кхьенвай са шумуд мани тамамарна. Межлисдиз атанвайбур Османова Къзила шаирдин уьмуьрдин рекьихъ галаз ташишарна.

Ктабханадин гурьчегдиз тукьлурнавай дезгейрикай Ф.Нагьиеван шиирар кхьенвай плакатар, Сталприн тлебиатдин рангар кьалурзавай шикилар куьрсарнавай.

Идалай гьейри, мярекатда Ф.Нагьиеван ктабрин выставкани ачухнавай.

Хайи члалал ашукьарзавайди

Хазран КЬАСУМОВ

Вичиз гьахьлудаказ муаллимдин хуьр лугьузавай Курхуьрел и пешедиз вафалувал кьалурзавай инсанар тимил алач. Абурукай сад 1-нумрадин юкьван школада лезги члалан ва литературадин тарсар гузвай **Мая АБДУРАЗАКЬОВА** я.

Дидед члалан муаллимвилдин пеше хьагьуникай ихтилат кватайла, М.Абдуразаковачи М.Калининан гафар тикрарна: "Гьар са халкьдиз вичин дидед члал ширин я. Гьар са инсандиз вичин дидед члал хьсандиз чир хьана кланда. Чаларин арада виридалайни хьсанди дидед члал я". Мадни, Мая муаллимди гьисабзавайвал, дидед члал клан хьун - им Ватан клан хьунни я.

- Гьавилай за акьалтзавай несил дидед члалав кьадирлудаказ эгечлун патал зегьметни члугвазва, дидед члалан муаллим хьунал за дамахни ийизва, - лугьузва М.Абдуразаковачи.

М. Абдуразакова 1970-йисан 20-майдиз Курхуьрел дидедиз хьана. Ада юкьван школа ва Даггосуниверситетдин филологиядин факультет акьалтарна. 1990-йисалай инихъ Курхуьруьн М.Рагьимован тварунихъ галай 1-нумрадин юкьван школада муаллимвиле кваллахзава, аялриз дидед члалан ва литературадин тарсар гузва.

- Хьанавай пешедал, аялрал рикл алаз, гьар са тарс аялрин фикир желбдай тегьерда тухун, пешекарвилдин дережа хьажун патал вичи-вичел кваллахун - ибур Мая муаллимдиз хас лишанар я, - лугьузва школадин директор Мегамедкерим Гьасанбегова. - Адаз муаллимдин, аялрин ва абурун диде-бубайрин патай еке гьурмет ава.

Чаз малум хьайивал, М.Абдуразаковачи вичин тарсара ФГОС-дин программарикай, чирвилер гунин цийи кьайдайрикай менфят кьачузва. И кар себеб яз ада тарсар гузвай классра аялар тарсарай агакьуни 95-100 процент тешкилзава, школьникри дидед члалай ва литературадай районда ва республикада тухузвай олимпиадайра квенквечи чкаяр кьазва.

2014-йисуз Мая Эфендиевнади районда "Дидед члалан муаллим" конкурсда 1-чка кьуна.

Мая Эфендиевнадин яргал йисарин намуслу зегьмет РД-дин образованидин ва илимдин министерстводин, школадин дирекциядин патай гьурметдин грамотаяр, кьиметлу пишкешар гуналди кьейднава. Школадин педсоветдин заседанидал Мая Абдуразакова "РФ-дин умуми образованидин гьурметлу работник" лагьай твар гун патал кьалурнава. Мектебдин муаллимри ам дидед члалан виридалайни хьсан муаллим яз гьисабзава.

Кьилин образование кьачур жегьил пешекарди са тимил вахтунда Ашахуьре сифтегьан классрин муаллим яз кваллахна. Гьугьунлай ада Кьурагьрин 1-нумрадин юкьван школада дидед члалан тарсар гуз гатлунна. Алай вахтунда Тамара муаллимдини адан уьмуьрдин юлдаш Германа и школада кваллахзава. Абурухъ пуд велед - Тават, Афизат ва Регина - ава. Тавата ДГУ-дин 4-курсуна, Афизата 3-курсуна, Регинади школада келзава.

- Алай вахтунда, гьар са миллетди хайи члалаз еке фикир гузва. Вуна члал хвейитга, члала вунни хуьда лугьудай мисал ава. Члал хвена, адан кьадир чир хьана кланда, - меслят кьалурзава Тамара муаллимди гьар садаз.

Хвена кланда

З.САИДОВА

Тамара ИСАЕВА Кьурагь райондин Ашахуьре Играмудинанни Цуькверан хизанда дидедиз хьана. Руша Кьасумхуьруьн мектебда 7-класс акьалтарайла, хизан Кьурагьиз куьч хьана ва Тамаради келунар Кьурагьрин 1-нумрадин юкьван школада давамарна. Школа акьалтарай 1986-йисуз ам Дагьустандин пединститутдин филологиядин факультетдик экечна.

Куьмек ни гуда?

Абдулашим ГЬАЖИМУРАДОВ,
Муьгьверганрин юкьван шко-
ладин муаллим

Чи члалай ва литературадай школайриз программаярни тарсара келдай ктабар гьеле акьудзама. Абурун ерисувликай рахун айиб яз гьисабзава. Амма 1980-йисарилай инихъ саки 40 йисан девирда шаирри яратмишнавай эсеррин чешнеяр (Арбен Кьардаш, Абду-селим Исмаилов, Зульфийкар Кьафланов, Саждидин Саидгьасанов, Седакьет Керимова, Муьзеффер Меликмамедов...) чи мектебра авач.

Гьа и йисара чи литературный члалан нормаярни, члалан кьурулушда араб, фарс, туьрк члаларин кьатарни саки тайин хьанва... Амма абур кирунин кьайдаяр ктабра авач.

Гьа са вахтунда дидед члалайни литературадай чи школайра аялриз чирвилер гунихъ галаз алакьалу месэла талукь управленийрин гьузчивилик кьайдини, общественность члалан дердийра авайдини тестижъ тежез туш. Январдиз и месэладай чи районда образованидин управленида гегьенш совещание, школайра, гьакьни районда хьсан келдай аялрин арада конкурсар кьиле фена. Февралдин вацра дидед члаланни литературадин гьафтеяр ва олимпиадаяр кьиле тухвана. Дербентда лезгийрин куьтурадин центради "Чал амнат я" твар алаз зурба мярекат кьиле тухудайвал я.

Гьакьикьатда гьи гьалда ава чи школада дидед члалан тарсар гунин месэла?

За кьатлузайвал, кьвердавай пис жезва. Ингье делиларни. 2-3 йис я, классдай-классдиз акьудзавай аялриз дидед члалай экзаменар, 9-классда ОГЭ-ни амачиз.

Виликан вахтара дидед члалай йиса 4 сеферда пешекар муаллимри (Гарагьрин, Муьгьверганрин, Кьарин, Хуьрелрин, Чепелрин школайра) тарсар тухунин кваллах гьикл кьиле физватга, санал кватл

жез, веревирд ийизвай. Гила а квалтал акьвазарун анихъ амуькьрай, са чи школада авай 26 тарс 4 муаллимдин арада пайнава. Ихьтин паюнар тавун патал махсус приказарни аваз-аваз.

Дидед члалайни литературадай, йиса келунид нетижа яз, кьведар хьанвай аялар майдин вацра, тарс гайи муаллимдай гьарай физфиз, педсоветди классдай классдиз акьудзава. Гьа икьл ужуз хьанва чи школада аялриз эцигзавай кьиметрин дережани.

Расписанида тарсарин кьадар гьафтеда 36-далай алатзавай аялриз саки гьар са предметдай кружокрини "кваллахзава". Яни а кваллах чарарал ала.

Худда гьатнава чи аялар патал интернетни телефон.

Югь-кьандавай зайиф жезва и гьал акьазвай ксарни. Такьазвайбур - ваь! Абуру гьумрагь жезва. Каммуна аваз физва девирдихъ галаз, йигин камаралди. Законарни югь-кьандавай цийибур жезва, саки гьар са сессиядал чпик дегишвилер кухтазвайбур, чебни келзавайдан кьил акьат тийидайбур. Бес дидед члаларин гьакьиндай закон вучиз авач?..

Чун и гьалда вучиз гьатнава? Саки вири Кавказда месэлаяр чкайрал гьагьун патал, чпин далудихъ халкь галай камаллу агьсакалрин советар фадлай кардик ква. Абурухьни чпин яшайиш гьамиша хьсанарунин кьаст, программа, ава. Ина, Дагьустанда, ахьтин тешкилат жедатга яраб?

"Шарвили" эпосдин суварик ам кьурмишзавай кьагьриман хва Имам Яралиева лагьанай: "Инсандихъ са Ватан, са Бубалух (отечество) ава. Ватандиз Шарвили хьтин игитар вишералди герек я..."

Миллетни Ватан чаз лезги чилини лезги члал я. Бубалух - Россия, гьукумат. Ша чна, кваллахзавай гьар сада, гьар са кар веревирд ийин. Ийизвай кваллах сад тирди аннамисна, ам кьилиз акьудин. Жезмай кьван хьсан нетижадал гин... Хайи члал хуьда - чна чунни, чи Ватанни хуьда!..

Ван авуна

Ктабар тахьайла...

Гьасан ГЬУЬСЕЙНОВ,
математикадин муаллим

Дидед члал хуьникай, еримлу авуникай рахунар, кхьинар тимил ийизвач. Мегамамдхуьруьн райондин Советский хуьруьн юкьван школадин лезги члаланни литературадин муаллим Сулейман Пашаева вичи тухвай ачух тарсунин план - "Чи руьгьдин девлет..." - жемьятдин вилик акьуднава ("ЛГ", №7, 2017-йис).

Авторди макьалада важиблу месэла кьарагьарнава: хайи члал хуьн, ам чирин... Муаллимди тарсуна ишлемишиз жедай хейлин затлар теклифнава. Печатдинни техникадин такьатар, аялри, муаллимди гьазурзавай затлар ва икьл мад. И карди тарс ФГОС-дин истемешунрихъ галаз дуьз кьезвайди тескиьарзава. Серенжем тухвай классдин твар кьунвачтлани, авунвай кваллах тарифдиз лайихлу я.

Члалан муаллим туштлани, за жувазни а макьаладикай хийир кьачуна. Хайи члал чирдай гзаф ре-

кьер авайди макьаладин авторди раижнава.

Амма са карди зун мягьтеларна. Дидед члал клан хьунин гьиссер гужлу авунин тарсуна гьакьван чарасуз герек кьезвай "Лезги члаланни, урус члалан словарь" риклел гьанвач. Заз чиз, им муаллимдин тахсир туш. А ктабар школайрин ктабханайра авач, я туьквенрай пулунихъни жагьизвач. Кар цегь кьачудай кьисадиз элкьвенва. Гудай цегьер авайла, пул хьанач (алатай вахт). Пул гвайла, цегьер авач (алай вахт)...

Лезги члалан тарсуна урус члалакьайни устаддиз менфят кьачуз жезвайди я. Гьахьтин тарсарин (предметрин) алакьайрин чешнеярни, белки, чи газетдин чинрал кьвен

И жигьетдай муаллимри, методистри, алимри чпин гаф лугьуда.

Сулейман Пашаеван камар метлеблур я, абуру чпин гел тада, акьалтзавай несилдиз фсагьатдаказ рахаз, кхьиз чирда.

Белиж поселок

Мумкинвилер ачухдай чемпионат

Жасмина САИДОВА

26-28-февралдиз Дагъустан Республикадин жегилрин, спортдин ва культурадин Али Алиеван тіварунихъ галай двореда региондин "Жегил пешекарар" (WorldSkills Russia) II чемпионат кыле фена.

Жегил пешекаррин - республикадин юкван образованидин заведенийра келзавай лап хъсан студентрин - акъажунардай чемпионат официалнидаказ ачухунин мярекат 27-февралдин нисинихъ кыле фена. И мярекатда Дагъустан Республикадин Гьукуматдин Председатель Абдусамад Гьамидова, адан сад лагъай заместитель Анатолий Къарибова, РД-дин зегьметдин ва яшайишдин рекъай вилик финин крарай министрдин везифаяр тамамарзавай Расул Ибрагимов, WorldSkills Russia-дин жегилрин форум виликди тухунин хилен руководитель Евгения Кожевниковади, WorldSkills Russia гьерекатдин Дагъустан Республикада авай региондин координационный центрадин руководитель Заур Омарова ва са жерге маса мугьманри иштиракна.

Къейд ийин, региондин "Жегил пешекарар" (WorldSkills Russia) II чемпионатдин тешкилатчияр Республикадин жегилар кваллахдалди таъминарунин "Успех" центр ва РД-дин зегьметдин ва яшайишдин рекъай вилик финин крарай министерство я.

Шад мярекат Абдусамад Гьамидова ачухна. Ада Дагъустандин Къилин, Гьукуматдин ва вичин патай чемпионатдин иштиракчийриз хвашкалди лагъана ва намуслу, гъахълу акъажуна жегил дагъустанвийрихъ лайихлу агалкъунар жедайдак умудар кутуна.

"Государстводин жегилрин политикадин важиблу месэла жегилар патал кваллахдин, абурун яратмишунрин ва пешекарвилер мумкинвилер уьмуьрдиз куьчуьрмишун патал кулай шартлар тешкилуникай ибарат я. И кардилаи вири обществодин сагъсаламатвал, дуланажагъ аслу я.

Са шаки алачиз, алай аямдин Дагъустан патал цийи жуьредин кваллахрик кыл кутаз гъазур ва яратмишунрин бажарагъ авай, виклеь ва адетдинбур тушир къарарар къабулиз чидай инсанар важиблу я. Гъаниз килигна, къенин чемпионат чир республика патал иллаки лазимди я лагъайтла жеда, им жуван бажарагъ ачухун, чирвилер ва тежриба къачун патал хъсан майдан я. "Жегил пешекарар" (WorldSkills Russia) чемпионат республикада къвед лагъай сеферда тухуни чир жегилри рабочий ва технический пешейриз итиж ийизвайдан гъакъиндай шагьидвалзава", - лагъана ада.

Абдусамад Гьамидова мярекатдин сергьятра аваз зегьметдин ветеранриз - Саид Уставоваз, Къумсият Муртазалиевадиз ва Батыгиши Чопановаз пишкешар ва "Зегьметдин ветеран" шагьадатнамаяр гана. Ада дагъустанвийр вири девирра зегьметдал рикл алай ксар ва гъар жуьредин сеняткарвилерай устарар яз машгъур хъайиди къейдна.

"Чна республикадин экономика жуьреба-жуьре хилерай виниз тир дережадиз акъудун, хайи макан аваданламышун патал чпин уьмуьрдин члехи пай серф авур ксарин зегьметдал кьимет эцигзава. Къе аз и шабагъар кве гъиллай-гъилиз вугуз хуш я. Къуй и карди къенин иштиракчийрни гьевесламышрай, гъикл лагъайтла, абурун чкадал жедай мумкинвал къе гъар сада хъ ава, кланзавайди анжах кваллахдал рикл хъун ва алахъун я", - малумарна А.Гьамидова.

Гуьгуьнлай чемпионатдин иштиракчийрин ва эксперттин парад башламышна, ам вирида санал кьин кьуналди куьтягъ хъана. Къейдна кланда хьи, мярекат кыле тухун патал иниз РФ-дин культурадин лайихлу работник, боксдин ринграл малуматар ийизвай шоумен Александр Загорский атанвай.

Чемпионат шад гьалара ачухунин мярекатдал государстводин "Лезгинка" ансамблди, Дагъустандин КВН-дин командадин иштиракчийри чпин гьунарар къалулна.

Чна идалай виликни хабар гайивал, "Жегил пешекаррин" чемпионатда республикадин 40 колледждай тир 110 студентди иштиракна. 140 экспертди абурун алакьунриз кьимет гана.

Рикел хкин, акъажунар 23 жуьредин пешейрай кыле тухвана: графический дизайн, web-дизайн, инженервилин дизайн CAD, сетевой ва системный къайдада администрироватун, электромонтаждин кваллахар, керпичрикай цал эцигун, плиткадалди облицовка авун, эцигунар ва сувагъар, заргарвилин кваллах, ресторанин сервис, гъвечли классра тарсар гун, медицинадин ва яшайишдин рекъай къуллугъ авун, муддин технология, дерлекчивилин бажарагъ, кондитервилин кваллах, ашпазвал, ЧПУ алай токарный ва фрезерный станокрал кваллахар, къезил машина ремонт ва абуруз къуллугъ авун, хуьруьн майишатдин машина ишлемишун, сваркадин технологияр, мугьманханайра администраторвал авун. Вири и ва мадни гзаф рекъерай акъажунар, тешкилатчийри къейдзавайвал, инлай къулхъни гъар йисуз кыле тухун планламышнавай чемпионатра жедайвал я.

"Жегил пешекарар" (WorldSkills Russia) II чемпионатдин сергьятра аваз са шумуд элкъвей столни кыле фена. 28-февралдиз чемпионатдин сергьятра аваз школьник патал тешкилнавай JuniorSkills гьерекатдик кваз аялрин "Кванториум" технопаркдин презентацияди къетлен фикир желбзавай. ИкI, республикадин школайра келзавай аялрин илимдинни технический яратмишунрин центрадин директор Марат Алиева гъавурда турвал, алай йисан 15-сентябрдиз республикадин меркезда школайра келзавай ва чпи IT-технологийриз итиж ийизвай аялар патал махсус центр-технопарк "Кванториум" ачухда. Къейдна кланда, федеральный сетдик акатзавай ихътин технопарк чир уьлкведин маса регионрани кардик ква ва нетижалудаказ кваллахзава. Виринра авай хътин стандартрин бинедаллаз гила ам Дагъустандин ачухда. Алава образованидин тешкилат жедай центрада чирвилер ва тежриба артухарун патал жуьреба-жуьре мектебрай 800 аял хкъада. Гьелелиг "Кванториумда" гъар жуьре хилерай (абуруз "квантар" лугъузва) гъазурвал аквада: "Аэроквантум", "Робоквантум", "IT-квантум", "AR/VR-квантум" ва икI мад.

Аялрин технопаркда 10-17-йисарин яшда авай аялривай чирвилер къачуз жеда. Ина тарсар гудай муаллимар Москвада хкъада, абур тежриба артухарун патал "Сколково" центрадиз рекъе твада.

Чемпионат кыле тухунин карда еке куьмек "Газпром трансгаз Махачкъала" ООО-ди "Ростелеком" ПАО-дин Дагъустандин филиалди, "Денеб" ОАО-ди, "КНАУФ" компанияди, тьунар гъазуриз чирдай "ВИП Кулинария" центради. "РусГидро-Дагъустандин филиал" ОАО-ди, "Пери инновации" бизнес-инкубаторди ва маса карханайрини компанияйри куьмекар гана.

Кваллах гуьжлу ийин

Рагьидин ЭМИНОВ

Тлебиат хуьн важиблу кар я. Къейд авун лазим я хьи, хейлин маса чкайра хъиз, исятда Ахцегь райондани экология хуьниз са артух фикир гуьзвач. Алайди уьлкведа экологиядин йис яз малумарнаватлани, чи школайра аялрихъ галаз тлебиат хуьниз талукъ месэлайрай бес къадагъ гъавурдик кутунин кваллах тухузвач. И гафарин гъахълувал тесстикъарзавай мисалар гзаф гъиз жеда.

ИкI, Ахцегь саки гъар йисуз бязи тербиясуз аялри хъуьтлуьз багълара ва масанра чиле амуькьзавай кьуру веькериз цъаяр язва. И вахтунда чилин участокрин кларасдин жуьгунри, анра авай тарари, гъатта гатун квалерини кваз цъаяр кьур дуьшуьшар ава. И муькьвара аялри Гуьней патан сурара кьуру веькериз цъай яна (*шкылда*) ина авай тарар, гуьмбетра цанвай кул-кусар кана.

И члавуз сурарин къеняй фенвай газдин еке турба пад хъунин, патав гвай квалери цъай къунин хаталувал арадал атанвай. И вакъиадикай хабар хъайи райондин пожар-

ный частунин къуллугъчийр - водитель Керим Таиров, отделенидин командир Мурад Ражабов, пожарник Осман Гьабибуллаев тадиз чкадал фена, цъай туьхуьрунив эгечна. Цъун вилик пад къунин карда и сурарихъ гелкъевезвай Сефербег Сефибеговани активнидаказ иштиракна.

Калукрин хуьрия тир дингъли гъажи Салягъ халуди къейд авурвал, чи гъар садан диде-буба, муькьва-квильяр фаракъатнавай эхиратдин квал тир сурариз цъай ягун члехи гунагърикай сад яз гьисабзава. Чна сурар гъамиша михъиз хуьн лазим я. Жуван багърийрин сурарихъ гелкъуьн члехи сувабрикай я. Чун вири, вахт атайла, эхиратдин кваллиз хъфизва.

Экологиядин йисаз

талукъ яз

Нариман КЪАРИБОВ

Дербент шегьердин мектебра, аялрин бахчайра ва культурадин маканра тлебиат хуьнин йисаз талукъарнавай мярекатар кыле тухунив эгечнава. И йикъара "Чил-чи умуми квал я" лишандик кваз ихътин мярекат-художественный мастер-класс А.Бестужев-Марлинскийдин музейдани кыле тухвана. Мярекатда шегьердин Ш.Алиеван тіварунихъ галай 4-нумрадин юкван мектебдин аялри иштиракна.

Мярекат тешкилуник кыл кутур музейдин заведующий Р.Мардановади ва тівар къунвай мектебдин урус члаланни литературадин муаллим Э.Казимовади чпин суьгьбетра тлебиат муькьяятлувилелди хуьн, чилиз къуллугъ авун, ам чиркинар тавун вири инсанрин, гъа жергедай яз аялринни пак буржи тирди къейдна.

Мастер-классдин вахтунда аялри тлебиатдиз бахшнавай шикилар члугуна, шиирар келна. Гъалиб хъайибуруз рикел аламуькьдай пишкешар гана.

Месэла кьарагъарзава Тарихдин зурба имарат

Ахцегьрин кьеле вучиз гьилий-вилай везьенва?

(Эхир. Эвел 8-нумрада)

Кавказда кьелеяр гзаф ава. Абурукай Россиядин виридалайни кьиблепата авайди Ахцегьрин кьеле я. Дагъустанда вичел фикир желбзавай мад са кьеле Хунзах райондин Арани хуьре ава. Алатай йисуз чарар-царар газуруниқди 2016-2017-йисара проектар тукьурна, 2018-йисалай ам федеральный бюджетдин такьатралди кьайдадиз хкидайвал я. Икван чьавалди Аранидин кьеледа са шумуд идара кардик ква, гьак гадарнавай Ахцегьрин кьеледилай ам хьсан гьалдани ава.

Кар алай регион тир Кьиблепата Дагъустанда, кьадим Ахцегьа - улкведин виридалайни кьиблепата заставаяр, военный штаб, военный сагь са шегьр ава. Ахцегьа авай военный шегьрда (городок) казармайрилай, офицердин штабдилай гьейри, килиса, гзаф квартирайрин квалер (кьуллугъчяр хизанарни галаз яшамш хьун патал), аялрин ясли-бахча ава. Николаян девирдин кьеледин алай вахтунин военный шегьрди хь галаз алакьа ава. Пачагьдин девир акьалтлайла, тупар, хашпара диндиз икрам авунин, инсандин буйдин кьакьанвал авай икона ва диндин маса ядигарар алай-алайвал туна, аскерар теспача кваз катнай. Чкадин агьалийри абур хвена, музейдиз вахкана. Гила абуршегьрда авай килисада хуьзва.

Ахцегьрин мукьвер

Кьеле тукьур хьийида, ана са вуч ятлани ачухда лугудай рахунар ийиз са шумуд йис хьанатлани, тарихдин и имарат яваш-яваш кьидай гьалдиз кьезва. Яргъан гьарда вичел чьугвазва: садбуру ана музей хьун, мукьубуру - шиклрин галерея, интернат ачухун теклифзава. Амма са кьвалахдин эгечьзава.

Дагъустан Республикадин Халкьдин Собранидин ругуд лагьай созывдин вад лагьай сессиядал Ахцегь райондин патай депутат **Рафик АСЛАНБЕГОВА** винидихь кьейднавай месэлайрикай республикадин Кьилин, министерствойринни ведомствойрин регьберрин, депутатрин вилик раижна. Вичин рахунар ада чи республикада, улкведа меденият, халкьарин хьсан адетар арадал хкун, несилриз ахлакьдинни эдебдин дьузгьун тербия гун, Дагьларин улкведин халкьарин кьадим культура, ацукьун-кьарагьун арадал хкун патал эхиримжи йисара ийизвай кьвалахрал фикир желб авунилай гатунна.

- Ахцегь райондин патай депутат яз, азз культурадин ирс яз гьисабзавай объектрал, гьа жигьетдай госуларстводи хуьн лизим тир тарихдин ва культурадин федеральный дережадин памятникрал акьвазиз кланзава, - давамарна вичин доклад Р.Асланбегова. - Ахцегь райондин сергьятра культурадин тарихдин ирс тир 250 памятник ава. Абурукай 8 федеральный дережадин бур я. Тарихдин архитектурадин памятник тир XIX асирдин сифте кьилера райцентрада эцигнавай Николаян девирдин кьеледикай кьилди рахана кланда.

Р.Асланбегова и кьеле эцигай тегьердикай, адан тарихдикай гегьеншдиз суьгьбетна. Залда ацукьнавайбурун фикир вичин докладдал желбайдалай кьу-

лухь ада давамарна: "Кьеледа вуч арадал гьайитла хьсан я лугьуз гьужетар кьиле физва. Инал азз гьеле алатай асирдин 30-йисара арадал гьанвай Ахцегьрин надир музейдин твар кьаз кланзава. И музей гьеле Советрин девирдилай инихь хуьрун чкада авайбурукай виридалайни девлетлуди, хьсанди яз гьисабзава. Алай вахтунда Рамазан Гьажимурадовича кьун кутуналди музейдин дараматдик цийи рак-дакар кутунва, чимивал гудай кьурулуш тукьурнава. Партиядин райкомдин виликан дарамат тир ам цикьвед агьзурдалай гзаф экспонатар авай музей патал дарискьал я.

Ахцегьрин кьеле районда туризм вилик тухун патал виридалайни хьсан чка я. Гьавилий азз, кьеле хьсандиз ремонтна, аниз край чирдай ва искусстводин музейяр акьудун метлеблу кьвалах яз гьисабзава. И кьвалахдал, герек атайтла, спонсорарни желб авуна, кьеле кьайдадиз хкана, музейдилай гьейри ана кесиби хизанра авай аялар патал кадетрин школан кардик кутаз жеда..."

- Рафик Асланбегова культура хуьнихь, тарих чирунихь галаз санал райондин экономикани виле акьадайвал хкажиз, Россиядин центрада авай надир памятникрихь галаз алакьалу Россиядин кьизилдин гьалкьа лугьудай туристивилин маршрут кардик кутаз жедайдини кьейдна. Культурдин, тарихдин, архитектурадин надир памятникралди Дагъустанни гзаф девлетлу я. Гьахьтин туристивилин маршрут Дагьларин улкведани, Ахцегьар адан кар алай пай яз тайнарна, арадал гьиз жеда.

- Заз куй фикир Ахцегьрин куьгьне магьлей-

Ахцегьрин са магьледин ақунар

рални желб ийиз кланзава, - давамарна депутатди. - Надир мукьвер, Жуьмя мискин архитектурадин памятникар, дустивилин алакьайрин лишанар я. Ик, 1915-йисуз англичанви Джюорса ва бельгиви Дебернарди италийнвийрин проектдай (гьавилий адаз италийнский муьгь лугьузва) Ахцегь вацалай ракуьн бетондин чархунин муьгь эцигна. Ахцегьвийри адакьай кьени менфят кьачузва. И надир имаратдин виш йисаз талукь яз чкадин карчийри ам кьайдадиз хканва. Итижлуди маса кар я: гьеле алатай асирда паталай атанвай устларри Ахцегьа муьгь эцигунин карди чархунин мукьверин устад Уста Идрисак хьел кутуна. Чкадин пешекарар кьецепатан улквейрай атанвайбурулай кьуватлу тирди субутунин лишан яз, 1936-йисуз ада са куьруь вахтунда чархунин надир, гуьрчег муьгь эцигна. И муькьузни фикир гун, ам кьайдадиз хкун лизим я.

Депутат туристивилин хел виликди тухунин месэладал мад сеферда акьвазна. Кьилди кьачуртла, ада са тимил вахт идалай вилик Ахцегь райондин Мичегьрин хуьруьз властри фикир гайиди, и кардикай региондин ва федеральный СМИ-рани кьейди риклел хкана, тайин теклифарни гана.

Рафик Асланбегов

Чи республикадин гьар са районда авай тарихдинни культурадин памятникрикай сятралди рахаз жеда. Кьилинди, гьар садаз фикир гун, кьайдадиз хкун, абурун тарих чирун ва вири и крадал жегьилар желбун я.

- Жегьилриз бубайрин, халкьдин, республикадин ва улкведин культура, тарих чир хьун чарасуз герек я. Культура, туризм вилик тухуни, Дагъустандин стха халкьарин арада дуствал мягькемариз, чи районрин экономика вилик тухуз куьмека. Милли адетралди халкьарин дустивилин ивирилди жегьилриз тербия гуни экстремизмдин идеологиядихь галаз женг чьугунин кардани еке куьмек гудай, - алава хьувуна Р. Асланбегова.

Сессиядал РД-дин Кьил Рамазан Абдулатипова чи депутатдин тереф хвена.

Рамазан Абдулатипов Ахцегьиз игитвилин "Шарвили" эпосдин суварик муьгьман хьайила, ада сегьнедилай кьеледа кадетрин школа арадал гьуниз талукь яз авур рахунар риклел хквезва.

Вичи гайи теклифар кьилиз акьуднал Рафик Асланбегова гуьзчивалдайдак, чна умуд кутазва. Федеральный бюджетдин, махсус программарай гузвай такьатрихь Ахцегьрин кьеле тукьур хьийиз эгечьнайтла хьсан тир. Депутатди кьейдзавайвал, куьмекар гуз гьазур карчийри ава.

Кьейд ийин, гзаф йисара республика тьебии газдалди таьминнаравай хиле зегьмет чьугвазвай, Дагъустандилай кьецепатани машгьур Асланбеговрин хизандин векил тир Рафика Дагъустандин Гьукуматдин, Халкьдин Собранидин органра кьвалах техийиз са шумуд йис тир. Физик, юрист ва экономикадин илимрин кандидат тир Рафик Асланбеговакай 1998-2003-йисара Махачкьала шегьрдин горсоветдин депутат хьанай. 2003-2011-йисара РД-дин Халкьдин Собранидин депутат тир.

РФ-дин газдин промышленностдин гьурметлу работник, РД-дин промышленностдин лайихлу работник Рафик Асланбегов гила, цийи кьуватар кьватла, цийи фикирар, меслятар, теклифар гваз "Гьахьлу Россия" партиядин член яз, вичин хайиди тир Ахцегь райондин патай РД-дин Халкьдин Собранидин депутат яз майдандиз эгечьнава. Гьакьикьатдани, эгер Ахцегь райондин тарихдиз, медениятдиз, памятникриз властрин кьурулушри, карчийри лайихлу фикир гайитла, Кьиблепата Дагъустандал яваш-яваш инвесторрин, федеральный дережада кар алакьдай рухвайринни рушарин фикир желб ийиз, чи районрин экономика хкажиз, агьалийрин яшайишдин гьал-агьвал хьсанариз алакьда.

Сулейман-Стальский райондай хабарар Конкурс кьиле фида

Лена САИДОВА, "Куьредин хабарар"
газетдин корреспондент

Сулейман-Стальский райондин кьил Нариман Абдулмуталибован теклифдалди райондин хуьрерин арада "Зи хуьр - зи чин" лишандик кваз конкурс кьиле фида. Адан метлеб агьалийрин куьмекалди чкайрал михьвал хуьн, итижлу мярекатар кьиле тухун, акьалтзавай несил ватанпересвиллин руьгьдаллаз тербияламушун я. Конкурс алай йисан 1-февралдилай 30-ноябрдалди пуд этапда кьиле фида. Нетижар декабрдин вацра кьада. Гьалибчяр "Виридалайни хьсан хуьруьн поселение", "Виридалайни хьсан куьне", "Виридалайни хьсандиз тукьурнавай квал", "Виридалайни хьсан мектебдин гьаят", "Виридалайни хьсан аялрин бахчадин гьаят" номинацийрай тайнарда.

Цийи хуьр

Малум тирвал, 2015-йисуз "Герейхановский" хуьруьн поселенидик кваз цийи хуьр - Цийи Мамрач арадал атана. И месэла гьалдайла хуьруьн агьалийрин, зегьметчи коллективрин, Сулейман-Стальский райондин чкадин самоуправленидин органрин, райондин депутатрин меслятар фикирда кьуна. 2016-йисан 29-декабрдиз Россиядин Федерациядин Гьукуматдин Председатель Дмитрий Медведева "Дагъустан Республикада арадал атанвай хуьрериз тварар гунин гьакьиндай" 2900-р нумрадин буйругьдал кьул чьугуна. Ик, Цийи Мамрач (Новый Мамрач) хуьруьз официалнидаказ статус гана.

"Сельсовет Герейхановский" гила пуд хуьруькай ибарат я.

Хьсан кьвалах кьейдна

Дагъустан Республикадин дяведин ва зегьметдин ветеранрин Советди 2016-йисуз авур кьвалахрин нетижар кьуна. Ик, 2016-йисан нетижайрай Сулейман-Стальский райондин дяведин, зегьметдин, яракьлу кьуватрин ва кьайдаяр хуьдай органрин ветеранрин Совет 2-чкадиз, Советдин председатель Абдулаким Гьажимурадов Гьурметдин грамотадиз ва премиядиз лайихлу хьана.

Шабагь (награда) вахкудайла райондин кьил Нариман Абдулмуталибова отставкада авай полковник Гьажимурадов Абдулакима лайихлувилер ва районда кар алай общественный гьерекатрикай сад тир и Советдин хьсан кьвалах кьейдна.

Ивидик ква

Хазран КЬАСУМОВ

- Куьлан Сталрин юкьван школадин куьлердайбурун дестеди районда кьиле тухузвай гзаф мярекатра иштиракзава. Куьлер авун чи, лезгийрин, ивидик ква. Гьавилий чи аялриз куьлериз чириз четин туш. Гзафбурухь кьетлен бажарагь, алакьунарни ава, - лагьана Россиядин Игит Р.Халикован тварунихь галай школада куьлердайбурун десте тешкилнавай Мизамудин Рамазанова.

М.Рамазанов 1961-йисуз Герейханован хуьре дидедиз хьана. 8-класс акьалтларай ам 1977-йисуз Избербаш шегьрдин педучилищедин музыкадин отделенидик экечна. Гьугьунлай ада армияда кьуллугьна.

Вичин чирвилер ва пешекарвилерин дережа ада Махачкьаладин культпросветучилищедин хореографиядин отделенидани жажна.

1985-йисуз М.Рамазанов Избербашдин пионерин кьвале кардик квай куьлердайбурун кружокдин кьиле акьвазна. Алай вахтунда ада Избербашдин искусстводин школада хореографиядин педагогвиле кьвалахзава ва Куьлан Сталрин юкьван школадани аялриз куьлериз чирзава. Школада аялар яшарин пуд дестедиз (7-10; 10-14; 14-17) пайнава.

М.Рамазанован кьвалахдилай Сулейман-Стальский райондин кьил Нариман Абдулмуталибова, образованидин управленидин начальник Индира Османовади, Куьлан Сталрин школадин директор Ифриз Бабаевади разивалзава.

МВД-дин пресс-кьуллугъдин материалрай Махсус комиссиядин заседание

Гъазурайди - Н.РАШИДОВ

Ийкьара Махачкъаладин администрацияда наркотикар ишлемишунал, маса гунал гуьзчивалдай меркездин управленидин отделдин начальник, полициядин подполковник Омархаям Омарован реьбервилек кваз махсус комиссиядин заседание хъана.

Адан къвалахда Дагъустан Республикадин МВД-дин УКОН-дин (управления контроля над оборотом наркотиков) махсус отделдин начальник, полициядин капитан Надежда Сейфудиновади, меркездин УМВД-дин махсус отделдин начальник, полициядин подполковник Абдурагъман гъажи Мустафаева, спортдин, туризмдин ва Махачкъала шегьердин администрациядин жегьилрин крарин рекъай комитетдин председатель Марат Ибрагъимова, шегьердин общественной хатасузвал хуьнин ва коррупциядиз аксивал авунин рекъай управленидин кылин пешкар Нурият Гъуьсейновади, республикадин наркодиспансердин кылин духтурдин заместитель Мадина Маллаевади, Махачкъаладин патарив гвай поселокрин кылер, МВД-дин подразделенийрин векилри иштиракна.

Заседание ачухуналди О.Омарова кьейд авурвал, наркоманиядин месэла республикадин меркезда муракабди яз амазма.

- 2016-йисан 12 вацра, - лагъана ада, - Махачкъала шегьердин УМВД-рин подразделенийри наркотикар ишлемишунал маса гунал оборотдал гуьзчивалдай Управленидихъ галаз санал 1025 уголовный дело къарагъарна (2015-йисан талукъ вахтунда 852 къарагъарнавай), 1057 тахсиркарвал дуьздак акъудна (2015-йисан - 852), наркотаксиркарвилер дуьздак акъудуни (раскрываемость) 93,2% тешкилзава (2015-йисан) - 94,5%. Абурукай 603 тахсиркарвал тади гьалдин делилрай ачухарна. Гъа са вахтунда наркотикар маса гуз хъайи 83 дуьшуьш дуьздак акъудна (2015-йисан - 52 дуьшуьшни).

О.Омарова гъахъ-гъисабдин докладда гъаки республикадин меркез-да наркотикар квай шейэр гъинай ва гъа тегьерда къезватлани малумат гана.

Психикадиз члурка таъсирзавай, гъа са вахтунда къадагъа авунвай медикоментар (месела, "Лирика") ишлемишун давам жезва. И препарат аптекрай анжах рецептрай ахъайна кланзавайди я. Ятлани, таниш ксар арада аваз, наркотикар яз ахъайзава. И кардал дишегълияр желб

ийизва. Идалайни гъейри наркотикар таъсирдик квайбурун арада "Спайсни" (плантусрик академна члугвадай шей) машгъур хъанва. Ам чи республикадиз Интернетдин кумекдалди къеззва. И члур гъаларихъ галаз женг члугун, наркотикар маса гунал машгъл ксарин вилик пад къунин къвалах давам жезва.

Эхирдай наркотикрин оборотдал гуьзчивалдай Управленидин отделдин начальникди шегьердин администрациядихъ галаз санал чпи жегьилар ял гъыз къватл жезвай чкайрал ара датлана профилактикадин къвалах кыле тухузвайдакани лагъана.

Ахпа рахай Нурият Гъуьсейновади кьейдна хъи, Махачкъалада и важиблу месэладиз талукъ яз 2015-2017-йисарин махсус программа къабулнавайди кьейдна. Наркоманиядиз аксивалдай программадин гъисабдай 2016-йисан 300 агъзур манат чара авунвай. Адаклай 286 агъзур манат шаз жуьреба-жуьре серенжемриз харжна. Кылди къачуртла, и такъатрин гъисабдай региондин илимдинни практикадин конференция, Махачкъалада наркогъаларин мониторинг тухвана, жуьреба-жуьре методикадин материалар чапна, наркоманиядиз акси рекламаяр, банерар гъазурна (ва ик! мад).

Ада гъаки "Насвай" (шпак) твар алай наркотикдиз талукъ месэладикайни гегьеншдиз лагъана. Адан гафарай, алай вахтунда управленидин кьуллугъчийри школайра клелзавайбуру "Насвай" ишлемишзавай дуьшуьшар мукьвал-мукьвал дуьздак акъудзава. Идахъ галаз алакълу яз меркездин патарив гвай поселокрин кылер чпин территорияра авай алишверишдин павильонра, школайра махсус серенжемар (мониторингар ва ик! мад) тухун а зегьер маса гунин вилик пад къун патал вири къуватар желб авун меслят къалурна.

Наркоманиядин вилик пад къун патал жегьилриз ял ядай, спортдин машгъл жедай къулай шартлар яратмишун лазим я, - лагъана Марат Ибрагъимова. Герек абуруз азад вахт амукъ тийин.

Трибунадихъ атай полициядин капитан Н.Сейфудиновади малумарайвал, УКОН-дин отделди Махачкъаладин администрациядихъ галаз санал тукълурай пландин бинедаллаз образованидин идарайра наркоманиядиз аксивалдай серенжемар ("Сагълам несил", "Чун сагълам уьмуьр тухунин терефдарар я", "Им гъар са касдиз чир хъун лазим я") кыле тухузва. Гъа са вахтунда шегьердин администрациядихъ галаз

сих алакълуда аваз члехи классра клелзавай аялар, жуьреба-жуьре вузрин, ссуз-рин, студентар патал наркологар тир духтуррихъ галаз гуьруьшмишвилер, элкьвей столар тешкилна.

Гъялай месэладиз талукъ яз эхирдай махсус къарар къабулна.

* * *

20-февралдиз Махачкъалада Гагаринан тварунихъ галай куьчедай полициядиз хкай 39 йиса авай шегьергълидывай, ахтармишайла, 0,07 грамм "дезомофин" жагъана. РФ-дин УК-дин 228-статьядин 1-паюнал бинеламиш хъана. (наркотикар законсуз маса къачунай, хуьнай...) уголовный дело къарагъарнава.

* * *

Гъа и юкълуз Тарумовский райондин полициядин кьуллугъчийри "Нооплан-122" автобусдин пассажирар ахтармишайла, 43 йиса авай Махачкъаладин агъалидывай наркотик (60,41 грамм гашиш) жагъана. Шак физвайди къунва ва адалай, Россиядин Федерациядин УК-дин 228-статьядин 2-паюнал бинеламиш хъана (наркотикар законсуз маса къачунай, хуьнай, маса гунай...), уголовный дело къарагъарнава.

* * *

Хасавюрт шегьердин Кирован тварунихъ галай куьчедай полициядиз хкай 32 йиса авай Чечен Республикадин агъалидывай, ахтармишайла, 9,34 грамм марихуанна жагъана. Уголовный дело къарагъарнава.

* * *

21-февралдиз, тади гьалда гел жагъурдай серенжемар тухудайла, полициядин кьуллугъчийриз йифен сятдин 3-даз Махачкъаладин Шамилан проспекта 19 йиса авай шаклу жегьил акуна. Райотделдиз хкана ахтармишайла, адавай 0,7 грамм "Спайс" жагъана. Уголовный дело къарагъарнава.

* * *

20-февралдиз Хасавюртда, тади гьалда гел жагъурдай серенжемар тухудайла, полицейскийриз "Сельскохозяйственная" куьчеда йифен сятдин 10-даз 39 йиса авай жегьил итими вичин яшара авай махачкъаладиз 2,54 грамм "гашиш" маса гудайла акуна. Ахтармишайла, хасавюртдивидвай мад 4,81 грамм гашиш жагъана. Шак физвайбуру полициядиз хкана. Тайин къарар къабулун патал материал къатланава.

* * *

Гъа и юкълуз пакаман сятдин цудан зураз Хасавюртдин полицейскийриз, ахтармишайла, 21 йиса авай жегьилдывай 49,18 грамм "Марихуанна" жагъана. Адалайни уголовный дело къарагъарнава.

Чир хъун хъсан я Газдин абонентар патал

Сапийат МЕГЪАМЕДОВА

"Газпроммежрегионгаз Пятигорск" ООО-дин Дагъустанда авай филиалди тлеби газ ишлемишзавай муьштерияр газдалди таъминарунин ва ишлемишунин важиблу месэлайрин гъакъиндай хабардарзава.

Сир туш, адет яз, газдин пул чпис са артух дуллукъ авачир, намуслу, жавабдар инсанри, гежел вегъин тавуна, гуда. Муькуьбур - чими, къулай къвалера яшамин жез вердишбур и месэладиз са виний килигда. Бязи вахтара хейлин бурж хъанвай агъалияр пул гун рикелни алачиз яшамин жеда, анжах варцел газовикрин бригада пайда хъайила, ахварай аватда...

■ **Чи газет, клелзавайбуру лугъузвайвал, гзаф вахтара квитанцияра дуьз тушир буржияр кхъизва. Ибур дуьз гафаряни?**

- Кар анал ала хъи, газдалди таъминарунин гъакъиндай икьрардин бинедаллаз абонент гъар вацран 25-далди газдин учет тухузвай счетчикдин делилар талукъ идарадиз къалуруниз мажбур я. Тайин вахтунда и къвалах тавур абонентриз абуру ишлемишзавай газдин къадар, чимивал гуниз, хуьрекар гъазуруниз, яд чими авуниз тайинарнай нормайриз килигна гъисаба къада. И дуьшуьшда къвачихъ къезвай пулуни къадар гуьзлемишзавайдалай артух жезва. Гъаниз килигна гъар вацра счетчикдин депилар ахтармишун патал контролердал вил алаз акъвазун лазим туш. Ам адан везифайрик акатни ийизвач.

Алай вахтунда абонентриз къулай хъун патал счетчикдин делилар счетда - квитанцияра гуьзвай пулуни къадар къалурзавай махсус графада кхъена, абонентский пунктуниз ва я территориядин участокдиз зенг ягъиз, гъакни абонетдин "Хуси кабинетдикай" менфят къачуна, махсус сайтдиз (WWW.Kavkazrg.ru) рекъе тваз жеда.

■ **Газдин учет тухудай приборар авачир агъалийри вуч авун лазим я?**

- 2009-йисан 23-ноябрдиз къабулай 261-нумрадин Федеральный Закондин бинедаллаз абонентри 2019-йисан 1-январдалди газдал счетчикар эцигун лазим я. Законди счетчик эциг тийидай ихтияр са сятда 2 кубический метрдилай виниз тушиз ишлемиш тийизвай газдин пич авайбуруз гузва.

Счетчик эцигун патал "Газпром межрегионгаз Пятигорск" ООО-дин Дагъустанда авай филиалдин района (шегьерда) авай территориальный участокдиз фин лазим я.

■ **Газдин счетчикар ахтармишунин гъакъиндай чаз мукьвал-мукьвал кхъизва, зенгзава. А счетчикар ахтармишиз вугун лазим я къван?**

- Квалера авай газдин маса приборар хъиз, газдин учет тухузвай приборни абонентдин хусият я. Ам хуьнин, къайдак кваз къвалахунин жавабдарвални гъадан хиве гъатзава. Россиядин Федерациядин Гъукуматди 2008-йисан 21-августдиз къабулай 549-нумрадин къарардин бинедаллаз абонент тайинарнай вахтара газдин учет тухузвай прибор ахтармишун патал махсус чкадиз тухуниз мажбур я. И кардин гъакъиндай прибор акъуднавай заводдин паспортдакни чириз жеда.

Чи хиве и къвалах закондалди тунвачлани, вахтар мукьва жезвайдан гъакъиндай хабрдар ийизва.

Бязи вахтара чна абонентриз ахтармишиз тухудалди счетчик дегъшарун меслят къалурзава. Цийи моделар йисалай-суз мягъкембур, хъсанбур, къулайбур, дурумлубур... жезва. Гъавилияр ахтармишунилай цийиди гъатта ужузни акъваззава.

■ **Абонентдал еке бурж къватл хъанва, санлай а пул гудай мумкинвал касдихъ авач. Ада вуч авун лазим я?**

- Чун гъавурда акъазва, уьмуьрда гъардаз и ва я маса дуьшуьшар жезва. Муракаб гъалара ишлемишнавай газдин пул гун патал чна абонентдихъ галаз икьрар (пул вахкудай вахт яргъл вегъинин, яни вахтар эцигна муьглет гунин гъакъиндай) кутлунзава. Абонентдал хъанвай буржунин 30 процентдилай тимилай тушиз пул садлагъана вахузза. Амай паюнин вахтар (график) тайинарзава. Гъа ик! гъар вацра тимилай тимилай вахузза.

■ **Счетчикар эцигун гзаф багъа я лугъузза, дуьз яни?**

- Абуру дуьз гафар туш. Счетчик эцигунин кьимет са жерге крарилай (эцигунин къайда (сварка авуналди ва я, сварка галачиз), счетчикдин моделар, къвалера газ тухванвай чкаяр, тегьер... фикирда ава) аслу я. Месела, Махачкъалада кардик квай газопроводдал счетчик эцигуниз (опрессовка, газ ахъаюн кваз) счетчикдин вичин кьимет квачиз 3000 манат акъатда. И кьуллугъар авунай а пул садлагъана ва я яргълди муьглет гана 5 йисан муддатда гудай ихтияр ава.

Амай и дуьшуьшда а пулунал къезвай процентарни гана клан жеда.

Газ ишлемишзавайбуру патал энгел тавуна зенг ийиз жедай телефонрин нумраяр:

8-906-448-00-74; 8-928-058-19-54.

Аварияр себеб яз

ДИШЕГЪЛИ БОЛЬНИЦАДИЗ АВАТНА

21-февралдиз Дагъустандиз хъфизвай рекъе "ВАЗ-217030" маркадин автомашиндин рулдихъ галай 60 йиса авай дербентдивидвай вичи гьалзавай транспортдин руль хуьз хъанач. Нетижада адан автомобиль рулдихъ 40 йиса авай итим галай "ВАЗ-2114" маркадин автомашинда акъуна. И кар себеб яз адан пассажир - 37 йиса авай жегьил дишегъли (Дербент шегьердин агъали) залан хирер алаз Дагъустандин ЦРБ-диз аватна.

ДТП-диз килигна, ГИБДД-дин кьуллугъчийри материал къатланава.

КЪАЙДАЯР ЧУРАЙДИ ВИЧ ТЕЛЕФ ХЪАНА

Гъа и йикъан пакаман сятдин 8 жез 15 декьикъа амаз Южно-Сухокумск шегьердин патав гвай шегьереда 59 йиса авай гъа и шегьергълиди вичив гвай "ВАЗ-211002" автомашин рекъин къаршидиз къезвай патаз акъудна. И кар

себеб яз адан улакълу "УАЗ-икда" акъуна. Нетижада рекъера гьерекар авунин къайдаяр члурайди вич ("ВАЗ-21102" автомашиндин шофер) телефон хъана. "УАЗ-220695" автомашиндин кьве пассажир залан хирер хъайивилияр, Южно-Сухокумск шегьердин центральный больницада къаткурна. Материал къатланава.

Пак инсанар Вагъуф бубадин зияратдал

Шагъабудин ШАБАТОВ

Дагъларин уьлкведа Вагъуф бубадин твар лап фадлай сейли хъанва. Ам чи арада амачиз 45 йис я. Адан сур, ам яшамииш хъайи квал зияратдиз элкьвенва.

Гъар февралдин вацра Ахцегъ райондин Луткунрин хуьре, Вагъуф бубадин квал чехи мавлидар кыле тухузва.

- Йисалай-суз зияратдал къевз-вай халкъдин къадар артух жезва, - лугъузва Вагъуф бубадин хтул Мурада. - Февралдин вацра ина кыле физвай мавлидар Вагъуф буба дидедиз хъайи йикъахъ (13-февраль) галаз алакьалу я. Зияратдал атай гъар садаз чна, мукьва-кылийри, хуьруьнбуру тлуьнар гузва.

Мавлидар авай йикъара пакамлай няналди Вагъуф бубадин квал, сурал эл кими хъанач.

Чина берекатдин нур, клуфал мили хъвер алай Мурадахъ галаз чна суьгьбетар мадни авуна.

Патавай сада "Куьнни атанвани, Шагъабудин халу?" - хабар кьуна завай. Ам Мамедкъаладай атанвай табасаранви Абдул тир.

- За иниз гъар йисуз Мамедкъаладай, Огнидай инсанар гъиз-хутахзава, - лагъана ада.

- Вагъуф буба чи рагъметлу халуьрин лап рикл алай хванухва тир, - жаваб гана за. - Чи хуьруьз мугъман хъайила, ада зи кылелай гьил алтадайди я лугъудай... И кваллах зи фикирдай акъатдач, гъавилляй за зи уьмуьрда члуру, чарадан риклиз тлар жедай са кваллахни, белки авунач жеди, ахтын ниятни хъайиди туш. Заз уьмуьрда адан твар кьурла, я Аллагъ лагъайла давадарман хъайиди я. Алатай йисуз кылин квалпагъ эляна залан операция ийидалди вилик, за адан твар кьуна кьве вил акьална, тлалабиз башламышна. И арада зи вилерикай "кичле жемир" лугъузвай Вагъуф буба карагнай. За гъа юкьуз операция авун патал инанмишвилелди разивал гана. И кардал дхтурар хъиз зи уьмуьрдин юлдаш, гадани мягьтел хъанай... Адалай инихъни ам за рикел тагъай, адан твар са шумуд сеферда эзбер тийизвай югъ бажагъат ава.

Са сеферда зал Луткуна Куьрагъ райондин Кирийрин хуьрий тир Батман гьалтнай. "Зун иниз саки гъар йисуз къевзвайди я. Аял члавуз зи кылел лезндиз ухар авай са гел алайди тир. Са сеферда Вагъуф буба чи хуьруьз атайла, адавай дахди заз са дарман авун тлалагнай. Ада зи кылелай гьил алтагнай. Эйбегер гелни гъамшалугъ яз квахъна. За гъар са хъсан кардик кыл кутадайла, гъамша Вагъуф бубадин твар къазва ва адак умудни кутазва", - лагъанай ада.

- Вагъуф буба заз лап фадлай хъсандиз чидай кас тир, - рикел хкидай рагъметлу агъмакъави Къарабег халуди. - Зун адан квал гзаф хъайиди я.

Пудкъад лагъай йисара чун са шумуд кас Эренлардал фенай. Завай анин рагарай экъечлиз хъаначир. Юлдашар зал гъавалат хъанайтлани, завай абурухъ галаз физ хъанач. Нянихъ, Вагъуф бубадин квал хтайла, ада заз раклара ам аз

гъарайна лагъанай: "Вуна юлдашар гьикъван жаздандивай авуна?! Эгер экъечнайтла, вун буьржукъардай, буьржукъар..."

Гъа и юкьуз и хуьре Идрис лугъудай итимдин квал мавлид гузвай, чазни теклифнай. Зун и арада кпунал алай. Юлдашар зал вил алаз, ракларив акъвазнавай. Авайвал лагъайтла, заз и мавлиддиз физ кланзавачир, гъавилляй капни яргъал члугъазвай. За фикирзавай: "Мавлид яргъал фида, зун хтайла, Вагъуф буба ахварик жеда. Пакаммаъ зун рекъиз хъфена кланзавайди я. Бес за адахъ галаз суьгьбетар мус авурай?..."

- Къарагъ садра! - гъарайна Вагъуф бубади заз, - вал вил алаз абур гьикъван акъвазрай?!

Икл, зун мавлиддиз фенвай. Хтайла, Вагъуф буба ксанвачир. Ада, захъ элкьвена, лагъана: "Гъан, инал ша, ацукъ кван, зун ксанвач на фикирайвал. Мад, чан хва, кьунши хуьре мавлид аваз хъайитлани, аниз тефена тамир, ам алейгъусалам Пайгъамбардин межлис я..."

Гъа икл, чун пакамдалди ацукънай.

Вагъуф буба инсандин рикляй феи хиял чир жедай кесерлу кас тир. Адан хуьруьнвийри лугъузвайвал, Ватандин Чехи дьаведиз и хуьрй адан гьил кьуна, сагърай лагъана феи 18 касни сагъ-саламатдиз хтанай.

Мадни абуру суьгьбет авурвал, кьунши хуьруьнвидин кылел Урусатда са дуьшувш атана лугъуда. Ада, вич сагъ-саламатдиз баладикай хатайтла, Вагъуф бубадиз 5 манат садакъа гун хиве кьунай. Кваллахар туьквейла, адан рикелай садакъа гун алатда. Са къадар вахтар арадай феиля, Ахцегърин базарда ам Вагъуф бубадал туьш жеда. Вичин твар кьуна, Вагъуф бубади садакъа рикел хкана. Регъуь хъайи итимди Вагъуф бубадал 10 манатдин чар яргъи ийида. Ада лагъайтла, садакъа 5 манат тирди рикел хкана, гъа къадар къачуна.

Гьелбетда, Вагъуф буба лезги халкъдиз Аллагъдин патай ганвай пак кас я. Ахтын инсанрикай чи гележегдин несилар патал ктабар кхьин лайихлу кар жедай. Гъайиф хьи, гьелелиг ахтын ксар майдандиз экъечинавач. Чи халкъдихъ пак ксар, шейхер, муьруьдар, жерягъар тимил хъанач. Абурукай садакай кьванни гьелелиг тамам делилар кватнавач. Ша, чна абурун пак тварар, крар тележегдин несилрал агакьарин.

Руьгъдин ва ахлакъдин макан

Дараматдин винел патан ақунар

Дагъви ШЕРИФ

Лезгийрин къадим тарих, руьгъдин ивира хуьнин, жегьлар чехи-гъвечлидаз гьурметдай халис ватанпересар яз тербияламышунин мурадар аваз чи халкъдин къеъал рухвайрин са десте Дагъларин уьлкведин меркезда мисклин эцигунив эгечна са къадар вахт алатнава. Мисклиндин дарамат Махачкъаладинни Каспийскдин арада

патав спортзал эцигун, хизанар галаз атана ял ядай, аялар къугъвадай, чирвилер къачудай чкаяр туьклуьрун, чи члал, тарих, меденият чирдай центр кардик кутун фикирдик ква.

- Лезги халкъ къадим девиррилай инихъ бедендин лигимвилел, акьулдални камалдал, алакьунрал гьалтайла тафаватлу жезва, - кьейдзава А. Агъабалаева. - И ивира чна чехи жезвай несилпривни агакьарун чарасуз я. Шегьерда авай хизанар

диз элкьуьрунин мураддалди ийизвай кваллахар туш. И кар чаз датлана куьмекар гузвайбурузни ашкара я. Ина уьмуьрзавай чи ватангьлияр хийир-шийирдин краа, гъакл маса месэляяр гьалдайла сад авун чи кылин мурад я..."

Лагъана кланда, ихтин чехи эцигунрин, халкъдиз талукъ месэлайрин кьулухъ месляччир-чехи кьуллугърал алай ксар гала. Спонсорвили куьмекар Россиядин Федерациядин Советда Дагъустандин векил, машгур карчи ва меценат Сулейман Керимова, Докъузпара райондин кыл Керимхан Абасова, общественный деятель Арсен Шамилова, карчи Фаргъад Магъмудова, меценат Абдуселим Абдуселимова, Ставропольский крайда спортдин акъажунрин Федерациядин вице-президент, Россиядин спортдин акъажунрин Федерациядин исполнительный бюродин член Ферзилагъ Исмаилова, "Къуруш" обществодин председатель Жабир Азаева ва масабургуз ва.

Оргкомитетдин векилин ва

Андрей Агъабалаев мисклиндин дараматда

халкъди кватнавай такъатрихъ маса къачунвай чилин участокдал хкажнава.

Мукьвара зун мисклин эцигунин кваллахрал гуьзчивал тухузвай Тимур Шамиловахъ ва Андрей Агъабалаевахъ галаз таниш хъана. Чи суьгьбет лезги халкъдин къадим тарихдикай, обществодин гъар са хиле чехи агалкъунар къазанмишна, дуьньядиз машгур хъанвай лезгий рикел хкунилай гатлунна. Абурун гафалалди, и мисклин чи халкъдин твар мадни виниз хкаждай алимар, спортсменар, общественный ва политикадин бажарагълу векилар арадал гьидай центрадиз элкьуьн мумкин я.

Рекьин кьерехда ракънинин нурурал царцар гузвай мисклиндин клук акъазва. 5000 кас гъакьдай и мисклин алай аямдин вири истемешунар вилив хвена эцигнава. Дараматдихъ улакьар акъвазардай чкаяр, конференцияр тухудай залар, махсус кабинетар... гала.

Мисклин эцигунин кваллахрин оргкомитетдин председатель Андрей Агъабалаева лугъузвайвал, гележегда и мисклиндин

Мисклиндин 2-мертеба

чехи жезвай аялар дидед члалал рахун, абуруз багъри ерийрин тарих чир хъун чарасуз я. Шегьергьлияр хийир-шийирдин краа бязи четинвилерал ацалтзава. Ярагъ Мегъамедан тварунихъ галай мисклиндин патав некаяй ийидай, гьужетар гьалдай, рагъметдиз фенвайбур чухъудай чкаяр арадал гъана кланда.

Зи суьгьбетчийри къведани са сивай хъиз тестикъарна: "И мисклин ва анин патав жедай маса кьулайвилер алишверш-

эцигунрихъ галаз алакьада авай ксарин иштираквал аваз кыле тухвай собранидал меслят хъанвайвал, мисклиндин имамвили профессор Тажудин Къазибегов тайинардайвал я.

Андрей Агъабалаева алава хъувурвал, мисклин эцигунин кваллахар герек вири идарайрихъ галаз икьар хъана, РДдин Духовный управлениедин къаюмвилик кваз кыле физва ва 2-3 йисалди ишлемишиз вахкуда.

ЭҖСегъиҗлвал

Чи студентрин дафтаррай

И чина ганвай эсерар (шиирар, кьейдер, фикирар) алаатай йисуз чи газетдин редакцияда практикада хьайи эсегъилрин - а ЧIавуз ДГУ-дин филологиядин факультетда, урус ва Дагъустандин ЧIаларин отделенидин 3-4-курсара КIелзавай студентрин дафтаррай кьачунвай бур я. Гьа са темадай чна гайи тапшуругьар абуру чпин кIвалера тамамарна.

Сад хьтин темаяр ятIани, эсегъилри чпи чеб тикрарзавач. Кхьинри кьалурзавайвал, хайи ЧIалан гурчегвиллин, назиквиллин эсегъетдай чи эсегъилрихь гьардахь вичин хьуси тIямар ава. Абуру чпин тапшуругьарив рикI гьаз, кардин гьавурда аваз эгечIнава. И кар чна тебрикни ийизва.

Владик БАТМАНОВ

Марина ИБРАГЪИМОВА

Анар РАМАЗАНОВА

Зи дакIардал тек

КЪЗИЛГУЪЛ...

Шумуд югъ я, сефилзаваз
Зи дакIардал тек кьизилгуъл.
Заз кIанзавай, ам гана хьиз,
Шадар ийиз ярдин гуьгьуъл.

Амма рушан залум диде
Чи арада гьат хьанава.
КIани рушахь зи рафтарвал
Уьмуьрлухди кьатI хьанава.

Гьар сеферда цуьк акурла,
Карагиз яр вилерикай,
Заз йифериз ахвар амач.
КIвал хьанава чуьлдерикай.

Чин пад кIаник хьурай чилин,
Гьич кьаз тахьай кIанидан гьил,
КIани ярдив вугуз тахьай,
ДакIардалла тек кьизилгуъл...

Сабина ТАЖИБОВА

Ви кьаматдал ашукъ я зун,
ЭкьечIнавай тек кьизилгуъл.
Вун кьван бахтлу, вун кьван
бахтсуз
АватIа са цуьк кьизилгуъл.
Зун - са билбил, вун - са гуьзел,
Атанава вилериз шел.
Вучиз вуна авуна хьел,
Кумир тIун зи рикI, кьизилгуъл...

Сулейман СУЛЕЙМАНОВ

Ал пиришар назик гарал
кьугьвазва,
Белки хару руш ятIа и кьизилгуъл.
Ашукъ яз гар, адав ширинз
рахазва,
Белки рикIиз хуш ятIа и кьизилгуъл.

Пешерилай физва кьайи лепеяр,
Цацарилай кичIез-кичIез алатиз.
Минетзава: "Булуз твамир пеле, яр".
Гарун ашкIи кузва ялав акатиз.

Кьизилгуълди, якьутдин кьил
агьузна:
"Хьвач атайвал, эй мугьман
зи дакIардин,
Ви язух рикI, белки, за лап
ялгьузна,
Амма закай жейран жеч
ви ахвардин".

Гарун лепе яваш хьана, ам кисна,
Ахпа кьати тIурфандивди акьатна:
"Вучиз тагьма гьиссерал
зи илисна?"
Кьизилгуълдин пешер са-сад
аватна.

Эгер инсан цуькведиз гьакI кьайгьусузвилел-
ди килигайтIа, адаз аквадаиди пешерни абурун ран-
гар я. Амма дикьетдивди килигайтIа, инсандиз ви-
чин гуьгьуъл, руьгьдин кьенепад аквада. Цуькве-
дин кьаматди дуньядин шикил виликай кьалурда.

...Ибуру зулун йикьар тир. Чи багьда авай кьизилгуълдин жалгьадал тек са цуьк аламай. На лугьудай хьи, адаз гьич са мекьивиликайни, кьаярикайни кичIевал авач. Гьава чими нуьклерин ванер, гатфариз хьиз, гзаф ва кьати тир. Кьизилгуълди вичин уьмуьрдал разивал кьалурзавай, ам мадни атирлу ва гуьрчег аквазвай.

Хьуьтуьн йикьар муькьва хьанвай, дагьдин кукIвай чулав цифер эвчIна. Са шумуд юкьуз ам марфади элкьвена. Вичин кьайи стIалралди марфади цуьк ажурариз кIан хьана. Кьайи гару ам са патахьай муькьу патахь гьалчзавай, вичин кьуватар кьалурзавай. Амма кьизилгуълди, халисан дагьви дишегьлиди хьиз, четинвилерин вилик кьил кIирзавачир, кIевиз акьвазнавай. Са герендилай садлагьана живедин цьверекI акатна. Цавар секинсуздаказ циферихь галаз дяведа авай. И ЧIавуз заз кьизилгуълдин язух атана. Ам вичин жалгьадикай атIана, кIваллин дакIардал, це туна, эцигна.

Вучиз ятIани, адан кьаматдай заз шадвал акурнач. Акси яз, цуьк яваш-яваш шукькьез эгечIна, пешерни са-сад чилел аватзавай. Яраб им вуч алакатдин кар ятIа? Акьван четинвилер акунатIани, бахчада ада гьич са тIимил кьванни ажурвал кьалурначир. Амма инсандиз кьайгьударвал ийиз кIан хьайила, тIебиатди кьабулнач...

Зун инанмиш я: кьведай гатуз чи багьда и гуьзел цуьквер мадни экьечIда, амма абуру мад атIудач...

Эльмира ИДРИСОВА

Им фад хьайи агьвалат я. Йикьарикай са юкьуз зун гьвечи вахни галаз, цуьквер кIватIиз, багьдиз физ гьазур хьанвай. Алахьай гуьлуьшан югъ тир. Михьи гьавадални фин тавуна жезвачир. КIвалляй экьечIна са кьадар мензилдиз фейила, рекьин кьерехда са кьуьзуь бадеди цуькверин кIунчIар маса гузвай. Адав жуьреба-жуьре рангарин, атирдин ни галай гуьрчег цуьквер гвай.

Са кьадар рекьиз зун и кьаридилай элячIна фена, амма вучиз ятIани элкьвена хтана. Вири цуькверин арада зи вил садлагьана кьизилгуълда акьуна. Ам адав гумаи тек сад тир. Гьа гуьрчег цуьк, лап жуваз килигзавайди хьиз, амай цуькверилай чара хьана акьвазнавай. Заз, дуьз лагьайтIа, цуькверни сад хьанай, бадедин хажалатдалди килигзавай сефил вилерни.

И кьуьзуь кьари заз гзаф язух атана. Зи фикирдалди, ам кьилди-кьилихь са гуж-баладалди яшамиз жезвай. Гьиле са кепек хьун патал ва вичиз са кьас фу кьазанмишдайвал, ада цуьквер маса гузвай. Гьавилияй за бадедивай, яргьал фикрар тавуна, жуван рикIиз хуш хьайи кьизилгуъл кьачуна. Акьваз-акьваз кьуьзуь касдин чиник мили хьвер акатна...

За цуьк жув авай кIвалин дакIардал эцигнай. Йикьар кьвез алатзавай, амма ада вичин гуьрчегвал кьадарзавачир.

Яраб цуькведивай инсандин рикI икьван шадариз жеда жал!? Лугьун хьи, гьар сеферда адаз килигайла, кьуьзуь баде рикIел кьведай ва зак гьасятда кьалабулух акатдай...

Жегьилрин уьмуьрдай "Жуван уравненияр..."

Азедин ЭСЕТОВ,
РД-дин халкьдин духтур

Советрин гьукумат чкIайдалай гуьгьуь-
низ чи ватанда алакатдин девир алуькна. Я
социализм туш, я капитализм. За адаз "кака-
даризм" лугьуьзва. Низ гьикI кIан ятIа, гьакI
уьмуьр тухуз эгечIна. Иллаки жегьилар. Абу-
руз я чехиди, я гьвечиди, я лазимди, я ге-
рексузди чиз амуькнач.

...Желил муаллим тарсунай хтана, гьа-
лаба кваз, фикирлу яз, са гафни рахазвачир.
- Заз вун масакIа аквазва, Желил муал-
лим. Хьайи затI-матI авани? - хабар кьуна
адавай кафедрадин заведующийди.

- Чи студенткайри алуькIзавай тегьер бе-
гьемсузди, тартибдикай хкатнавайди хьан-
ва. Саки чеб кьецIиларна кьезва тарсариз...

- Вун математикадин муаллим я, са гьиле кьежей пек, муькьу гьилени мел кьуна, элкьвена доскадихь, жуван уравненияр гьала. Куьз я ви килигун? - секинарна вичин жегьил юлдаш яшлу агьсакьалди...

А вахтунин агьвалатрикай заз палатадин са медсестрадини шикаятна: - Гьар сеферда давление алцумдайла Баламетан рикIи тади кьачузва, адан пульс вишелей артух жезва, - лугьуьзва сестради чехи духтурдиз.

- Вуна жуван халат, вини кьиле кьван квакар туна, алуькIа, хур кьели ая. Жегьилдиз маса дарман герек туш, - тагькимарнай духтурдини сестра...

Университетдин математикадин факультетда са курсуна кьуд руша кIелзавай. Пуд абурукай кIвале гайи тербиядиз вафалу тир, чпи чеб инсанрин балайри хьиз тухузвай. Сад лагьайтIа, Аллагьди хуьй ахтиндакай. Акунриз галайбурулай гуьрчег тир, кIелни хьсан ийизвай. Амма адал жедай партал акурла муаллимрин, иллаки дишегьлийрин зегьле фидай. Лугьунар гзаф хьанатIани, руша вичин дун дегишнач хьи, дегишнач.

Садра яшариз акьатнавай, вирида гуьрметзавай дишегьли муаллимдиз а руш гурарин кьилел гадайрин юкьва аваз акурна. Муаллимдин ивидал звал атана. Гьикьван хьуй эхир?! Алай чкадал акьвазна, кьели синалди а рушаз вичин патав эвер гана. Чкурна хьуьрез-хьуьрез атайвалди, муаллимди рушан ачух пицIин патавай хам яцIу буькме хьиз кьуна, вичелей алакьдайвал звар гана... Гьарай акьатай руш гьанал туна, яшлу муаллим дишегьли, затIни тахьайди хьиз, лекциядиз фенай...

Мад а руш руфун кьецIил яз садазни ахкуначир. Гьилер уьмуьрда чIугур зегьметди кьуватлу авунай муаллимди рушан хамунал вили гелер жедайди гьисснавай. РикIик кьурхуни квай. Эгер а руш арза гуз фейитIа, вичиз кьведай туьмбуьгьдикайни хабар авай. Амма и агьвалатдикай садазни чир хьаначир, чпелай кьведалай гьейри...

Сентябрдиз студентар тарсариз хтай сифте гьафтеда а руша вичин "рикI алай" муаллим жагьурна, хьуьрез-хьуьрез ам кьужахламишна, вич гуьлуьз фенвайдакай хабар гана. Суалар вугудалди ада вичи ихтилатна. Хуьре и рушал рикI ацукьнавай жегьил авай. Амма адан дидеди "маймундиз" ухшар, регьувьвиликай хабарни авачир и "нини" чпин этрефайривни агудзавачир. ЦIи хуьруьз хьфенвайла рушан ацукьун-кьарагьун, пек-партал чир тежедайвал хьсанвилехь дегиш хьанвай. Гьаниз килигна, адал ашукъ гадади ихтин макьам вичиз кIанивал ишлемешна...

Аквар гьаларай, жегьилар, иллаки рушар тербияламишун патал са уравненияр гьалун тIимил я...

Материалар чапдиз гьазурайди практикадин руководител, газетдин литотделдин редактор М.ЖАЛИЛОВ я.

Нетижаяр кьуна, Чар веревирдна

КОЛЛЕГИЯ

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

И йикъара Махачкъалада, Расул Гьамзатов тиварунихъ галай Милли библиотекардин конференциядин залда, РД-дин физический культурадин ва спортдин министерствонин коллегия кьиле фена. Анал 2016-йисан нетижаяр кьуна, РД-дин Халкъдин Собранидиз Дагъустан Республикадин Кьили рекъе тунвай Чар веревирдна, мукьвал гележегдин планар тайинарна.

Коллегия ачухай РД-дин физический культурадин ва спортдин рекъай министрдин сад лагай заместитель Зайнал Салаудинова коллегиядин иштиракчийриз, спортдин общественностдин векилриз - республикадин спортдин хел вилик тухуник лайихлу пай кутазвай ксариз - чухсагьул малумарна. Вичин рахунра ада инфраструктура мягкемарун, массовый спорт вилик тухун, агъалийрин жуьреба-жуьре къатар физический культурадал машгьул хьунал желб авун, Дагъустандин спортсменри Вироссиядин ва международный турнирра ва акъажунра хъсан нетижаяр къазанмишун - ибур идалай виликдайна ва исаятдани эвелимжи нубатда фикир гана кланзавай месэляяр тирди кьейдна.

- 2016-йисуз дагъустанви спортсменри Вироссиядин ва международный акъажунра вири санлай 1 100-дав агакъна медалар къазанмишна: кьизилдинбур - 387, гимишдинбур - 308, буьруьнждинбур - 340 я. Россиядин килин ва резервдин хъянавай командайрик чи республикадай тир 183 спортсмен кутунва. Алатай йисуз Россиядин спортдин мастервиле 703 кандидат гьазурна. Россиядин спортдин мастервиле тиварциз - 37, кьве касни Россиядин спортдин лайихлу мастервиле тиварциз лайихлу хъана, кьейдна 3. Салаудинова.

Идалайни гьейри, докладчиди 2016-йисуз дагъустанви спортсменри Россиядин, Европада ва дуьньядин чемпионатра кивенквечивал патал акъажунра 408 (абуркайна кьизилдинбур - 100, гимишдинбур - 120, буьруьнждинбурни 188) медаль къазанмишайди, Рио-де-Жанейро шегьерда кьиле феи гатун Олимпиадада кьечепатан уьлквейрин командайрик кваз 24 спортсменди чпин устадвал кьалураиди, санлай 10 медаль (кьизилдин - 2, гимишдин - 1, буьруьнждин - 7) къазанмишайди рикел хкана.

Коллегиядал республикада эхиримжи вахтара спортдин милли жуьрейриз артух фикир гузвайди, идахъ галаз сад хъиз, чи спортсменрихъ вилиз тир нетижаярни жезвайди кьейдна.

Алатай йисан сентябрдиз Ингушетия Республикадин Назрань шегьерда кьиле

феи Кеферпатан Кавказдин халкъарин культурадин ва спортдин фестивалда Дагъустандин хъянавай командади 2-чка кьуна.

- Алай вахтунда республикадин 41 муниципальный тешкилатда "Зегьмет члугваз ва оборона ийиз гьазур я" (ГТО) Вироссиядин физкультурадинни спортдин комплексдин нормаяр вахкудай 44 центр кардик кутунва. 2016-йисан 22-июндиз Россиядин спортдин министрствонин дараматда кьиле феи мярекатдал ГТО комплекс виридалайни хъсан уьмуьрдиз кечирмишнавай чи уьлкведи 10 субъектдин ве-

кирив кьизилдин знакар вахкана. Абурун жерегада Дагъустанни авай. Чи республикади Россиядин субъектдин арада 15-чка къазва. Массовый спорт вилик тухунин месэляриз артух фикир гунин нетижа яз алай вахтунда са миллионни 100 агъзурдалай виниз агъалияр датлана спортдал машгьул жезва, - алава хъуьуна Зайнал Магьмудовича.

Коллегиядин гегьенш заседанидин сергъятра аваз Республикадин Кьили РД-дин Халкъдин Собранидиз рекъе тунвай Чарни веревирдна.

Эхирдай спортдин хиле тафаватлу хъайи ксарив ведомствонин ва гьукуматдин шабагъар (награда) вахкана. Дагъустандин физический культурадин ва спортдин министрствонин гьуьрметдин грамотадиз лайихлу хъайибурун арада физический культура ва спорт вилик тухунин, пропаганда авунин карда активнидаказ иштиракунай Сулейман-Стальский райондин администрациядин физический культурадинни спортдин ва жегилрин крарин рекъай комитетдин начальник Надир Эфендиевни авай. Идалайни гьейри, 2015-йисан нетижайрай республикадин килигунконкурсда физический культура ва спорт вилик тухунин кваллах виридалайни хъсандиз тешкилунай "Сулейман-Стальский район" муниципальный тешкилат 3-дережадин дипломдиз лайихлу хъана. Кьейд авун лазим я хьи, Кьиблепатан Дагъустандай килигунконкурсда иштиракдай 14 райондикай шабагъдиз лайихлу хъайиди анжах Сулейман - Стальский район я.

Зайнал Салаудинован гьилляй шабагъар вахчур Сулейман-Стальский райондин администрациядин физический культурадинни спортдин ва жегилрин крарин рекъай комитетдин начальникин заместитель Муслим Селимовахъ (шикилда) галаз кьиле феи куьруь суьгьбетдай малум хъайивал, килигунконкурсдин нетижаяр кьве йис алатайла къазва. Ик, 2015-йисуз районда 37 муниципальный, гьакъни республикадин дережада аваз 19 серенжем тешкилна. Физический культурадиз ва массовый спортдиз талукъ месэляяр райондин кьил Н.Абдулмуталибован гьар йикъан гуьзчивилик ква.

Гележег ава

АЗАДДАКАЗ КЪУРШАХАР КЪУН

Хийир ЭМИРОВ

Эхиримжи йисара Къурагь районда спорт, физический культура вилик тухуниз, сагьлам уьмуьрдин яшайиш чешне кьалуруниз кьетлен фикир гузва. Районда мукьвал-мукьвал волейболдай, дзюдодай, азаддаказ кьуршахар кьунай, кьезил атлетикадай, шахматрай, тламайрай, мини-футбол-

Мегьарамдхуьруьн, Докъузпара, Сулейман-Стальский, Хив районрай цудралди жаванар атанвай.

Лугъун лазим я хьи, алай вахтунда чи вири районра спортдин жуьреба-жуьре хилерай секцияр, спортдин школайрин филиалар кардик ква. Анра рикл алаз аялар, жаванарни машгьул жезва. Ик тирди Къурагь кьиле феи турнирдини успатна. 9-11-классра келзавай гадайри гьасиррал чпикай гележегдин хъсан пагьливанар жедайди кьалуьрна.

дай, спортдин милли жуьрейрай акъажунар, турнирар кьиле тухузва. Къурагь райондин волейболстрин команда неинки Дагъустанда, гьакл республикадай кьечени машгьур хъанва. Команда феи чкайрай кивенквечи чкаяр кьуна хъезва. Шазан декабрдиз Анатолий Дьякован призар патал тешкилнавай турнирдани кьурагьвири 1-чка кьунай. Райондин администрациядин кьилин заместитель Махач Хариева кьейд ийизвайвал, спортдин рекъай хъсанвилехъ жезвай дегишвилер Къурагь райондин кьил Замир Азизован, физический культурадин, спортдин ва жегилрин крарин рекъай отделдин начальник Рамиз Рамазанован, комитетдин управленидин начальник Рамазан Катибован ва спортдал рикл алай са жерге спонсорин алахъурнихъ галаз алакьалу я.

Мукьвара райондин спортдин залда азаддаказ кьуршахар кьунай юкван школайра келзавай жаванарин арада Къурагь райондин кивенквечивал патал акъажунар кьиле фена. Чпин алакьунар кьалуьриз Гияр шегьердиз Дербент шегьердин, Ахцегь,

Азаддаказ кьуршахар кьунай турнирда Къурагь райондин командади 1-чка кьуна. И гьалибилик райцентрадин 2-нумрадин юкван школадин 11-классда келзавай Рамазанов Ибрагьиман пайни ква. 69 килограммдин заланвал авай спортсменрихъ галаз гьасиррал экъечлай ада вири гуьруьшра гьалибвал къазанмишна. Финалда ам Докъузпара райондай тир пагьливандал 10:0 гьисабдалди гьалиб хъана.

Ибрагьим Рамазанова Дербентда, Махачкъалада тешкилнавай акъажунрани иштиракна ва вичин кьаршидиз экъечлайбурухъ галаз барабар бягьс члугуна. Тренер Амир Бабаева лугъузвайвал, жавандихъ азаддаказ кьуршахар кьунай мадни виликди фидай хъсан гележег ва мумкинвилер ава.

Турнирда кивенквечи чкаяр кьур командайриз, спортсменриз, абурун тренерриз ва школайрин векилриз медалар, грамотаяр ва Махач Хариева Къурагь райондин администрациядин кьилин тиварунихъай призар гана.

Амиранни Маилан агалкьунар

Алаудин САИДОВ

Мукьвара Санкт-Петербургда Россиядин женгинин акъажунрин Федерациядин регьбервилек кваз 2003 ва 2004-йисара дидедиз хъайи, аялрин арада греппингдай международный турнир кьиле фена. И акъажунра Мегьарамдхуьруьн райондин 1-нумрадин ДЮСШ-да вердишвилер кьачузвай Крарин хуьррай тир ИЛЬЯСОВ Амира ва ЖАРУЛЛАЕВ Маила (35 кг заланвиле категория) иштиракна (тренер ГЬАСАНОВ Ш. Р.)

Ильясов Амира "WORLD OPEN" турнирдин "NO GI" разделда 1, "GI" разделда 3-чка кьуна. Жаруллаев Маила гьа и турнирдин "GI" ва "NO GI" разделра 2-чкаяр кьуна. Амиразни Маилаз и турнирдин нетижайрай кубок, грамотаяр ва пишкешдин сертификат гана.

Хуьре жегил пагьливанар муниципальный тешкилатдин кьил С.И.Бегова еке гьуьрметдалди къабулна, абуруз багьа пишкешар гана.

Ильясов Амир, тренер Гьасанов Шамиль Росланович, Маил Жаруллаев (чапла патяхъай эрчи патяхъ)

понеделник, 6 марта

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Парус надежды.
18.15 Акцент. Аналитическая программа Ильмана Алипулатова
20:45 Местное время. Вести-Дагестан
РГВК
07.00 Время новостей. Итоги

07.50 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» «Послание Главы РД НС»
08.35 Мультфильм
08.50 Д/с «Путешествия на край света»
09.20 «Спортивный уик-энд»
09.45 Х/ф «Молодая жена»
11.25 Концерт «Порт-Петровские Ассамблеи»
12.05 «Парламентский вестник»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 Х/ф «Два друга»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Осетинская легенда»
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя женского кино на РГВК. Х/ф «Посеяли девушки лен»

18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «Дагестан туристический» Матлас
20.45 Д/ф «Дагестан, какой он есть»
21.50 «Промпрогресс»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей Махачкала
23.15 Д/ф «Сильные духом»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на табасаранском языке «Мил»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
02.20 «Дагестан туристический» Матлас
02.40 Х/ф «Под знаком Козерога»
04.40 Д/ф «Дагестан, какой он есть»
05.30 Неделя женского кино на РГВК. Х/ф «Посеяли девушки лен»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Давай поженемся!
18.00 Первая Студия.
20.00 Пусть говорят.
21.00 Время.
21.30 Т/с «Штрафник».
23.30 Вечерний Ургант.
0.00 Познер.
1.00 Х/ф «Отедь "Мэриголд": Лучший из экзотических».
3.00 Новости.
3.05 Х/ф «Отедь "Мэриголд": Лучший из экзотических».
3.25 Наедине со всеми.
4.20 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Каменская».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Т/с «Екатерина. Валет».
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
1.35 Х/ф «Мастер и Маргарита».
3.35 Т/с «Дар».

НТВ

5.10 Т/с «Адвокат».
6.00, 10.00, 13.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.00 Деловое утро НТВ.
9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.20 Т/с «Пасечник».
12.00 Суд присяжных.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
17.30 Говорим и показываем.
18.35 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Пес».
21.40 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
23.40 Итоги дня.
0.10 Поздняков.
0.20 Наш космос: «Чайка».
1.15 Место встречи.
2.55 Сталин против Красной армии.
3.40 Т/с «Столыпин... Невыученные уроки».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 6 кадров.
8.20 По делам несовершеннолетних.
11.20 Давай разведемся!
14.20 Т/с «Женский доктор 2».
16.10 Т/с «Женский доктор».
18.00 Т/с «Доктор Хаус».
18.55 6 кадров.
19.05 Т/с «Женский доктор 2».
21.00 Т/с «Двойная сплошная 2».
23.00 Рублево-Бирюлево.
0.00 6 кадров.
0.30 Х/ф «Птица счастья». (Россия - Беларусь).
4.40 Домашняя кухня.
5.10 6 кадров.
5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Доктор И...
8.30 Х/ф «Дорогой мой человек».
10.40 Д/ф «Н.Рагозина. Накаут от блондинки».
11.30, 14.30 События.
11.50 Постскриптум.
12.50 В центре событий.
13.55 Линия защиты. Донбасс.
14.50 Город новостей.
15.10 Городское собрание.
16.00 Тайны нашего кино. «Влюблен по собственному желанию».
16.30 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Мама-детектив».
19.30, 22.00 События.
20.00 Петровка, 38.
20.20 Право голоса.
22.30 Бильярд на шахматной доске. Спецрепортаж.
23.05 Без обмана». «Куриный стресс».
0.00 События. 25-й час.
0.30 Х/ф «Перчатка Авроры».
4.15 Д/ф «Крахи операции "Мангуст"».

вторник, 7 марта

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Даймокс»
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 «Планета Культура».
20:45 Местное время Вести-Дагестан
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана

07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
08.00 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Путешествия на край света»
09.20 Х/ф «Под знаком Козерога»
11.40 Д/ф «Дагестан, какой он есть»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Дагестан туристический» Матлас
13.20 Золотая коллекция фильмов о родном крае. Д/ф «Женщина моих гор»
13.50 «Промпрогресс»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Приключения Толи Клюквина»
16.00 Д/ф «В память о погибших» 1

16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя женского кино на РГВК. Х/ф «Не ходите, девки, замуж»
18.10 «Разумный взгляд»
18.45 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «Подробности»
20.45 «Vivat, Academi!»
21.50 «Правовое поле»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей Махачкала
23.15 «Угол зрения»
23.40 Д/ф «Исправленному верить» 1
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1
02.20 «Vivat, Academi!»
03.15 Х/ф «Прощай, оружие!»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Давай поженемся!
18.00 Первая Студия.
20.00 Пусть говорят.
21.00 Время.
21.35 Т/с «Штрафник».
23.40 Вечерний Ургант.
0.15 Х/ф «Потомки».
2.20 Х/ф «Тайный мир».
4.10 Х/ф «Хроника».

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Каменская».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Т/с «Екатерина. Валет».
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
1.35 Х/ф «Мастер и Маргарита».
3.35 Т/с «Дар».

НТВ

5.10 Т/с «Адвокат».
6.00, 10.00, 13.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.00 Деловое утро НТВ.
9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.20 Т/с «Пасечник».
12.00 Суд присяжных.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
17.30 Говорим и показываем.
18.35 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Пес».
21.40 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
23.40 Итоги дня.
0.10 Д/ф «Мировая закулиса. Красота».
1.05 Место встречи.
2.40 Квартирный вопрос.
3.35 Т/с «Столыпин... Невыученные уроки».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 6 кадров.
8.20 По делам несовершеннолетних.
11.20 Давай разведемся!
14.20 Т/с «Женский доктор 2».
16.10 Т/с «Женский доктор».
18.00 Т/с «Доктор Хаус».
18.55 6 кадров.
19.05 Т/с «Женский доктор 2».
21.00 Т/с «Двойная сплошная 2».
23.00 Рублево-Бирюлево.
0.00 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Когда зацветет багульник».
4.10 Женская консультация.
5.10 6 кадров.
5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Доктор И...
8.30 Х/ф «Двенадцать стульев».
11.30 События.
11.50 Х/ф «Двенадцать стульев».
14.30 События.
14.50 Город новостей.
15.10 Без обмана». «Куриный стресс».
16.00 Тайны нашего кино. «Будьте моим мужем».
16.30 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Мама-детектив», 11 и 12 с.
19.30 События.
20.00 Петровка, 38.
20.20 Право голоса.
22.00 События.
22.30 Н. Бестемьянова «Жена. История любви».
0.00 Д/ф «Екатерина Савинова. Шаг в бездну».
0.55 Прово знать!
2.25 Х/ф «Сводные сестры».
4.25 Д/ф «Женщины, мечтавшие о власти».

среда, 8 марта

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана
07.10 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
07.50 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Х/ф «Впервые замужем»
10.20 Юбилей Театра кукол
12.00 Д/ф «Эхо в горах» Загидат Магомедова
13.10 «Правовое поле»
13.45 «Угол зрения»
14.15 Х/ф «Загадка кубачинского браслета»
15.50 «Маленький концерт»
16.50 Неделя женского кино на РГВК. Х/ф «Женщины»
18.45 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
19.30 Время новостей Дагестана

19.50 Телевизионный спектакль «Приключения мушкетеров»
20.50 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Самара представляет: «Самарские судьбы. Галина Козловская»
02.45 «Жилой мир»
03.05 Х/ф «Леди Гамильтон»
05.00 В/ф «Ея имя – Женщина. Философия созидания»
05.15 Неделя женского кино на РГВК. Х/ф «Женщины»
02.20 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Самара представляет: «Самарские судьбы. Галина Козловская»
21.30 В/ф «Ея имя – Женщина. Философия созидания»
21.50 В/ф «Роза Шовкринская»
22.30 Время новостей Дагестана
22.50 «Аутодафе»
23.30 Праздничный концерт
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана» «С 8 Марта, дорогие женщины!»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1

02.20 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Самара представляет: «Самарские судьбы. Галина Козловская»
02.45 «Жилой мир»
03.05 Х/ф «Леди Гамильтон»
05.00 В/ф «Ея имя – Женщина. Философия созидания»
05.15 Неделя женского кино на РГВК. Х/ф «Женщины»
02.20 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный» Самара представляет: «Самарские судьбы. Галина Козловская»
21.30 В/ф «Ея имя – Женщина. Философия созидания»
21.50 В/ф «Роза Шовкринская»
22.30 Время новостей Дагестана
22.50 «Аутодафе»
23.30 Праздничный концерт
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана» «С 8 Марта, дорогие женщины!»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт» 1

ПЕРВЫЙ

6.00 Новости.
6.10 Х/ф «Моя любовь».
6.40 Х/ф «Настя».
8.20 Комедия «Блондинка за углом».
10.00 Новости.
10.10 Х/ф «Весна на Заречной улице».
12.00 Новости.
12.15 Комедия «Королева бензokolонки».
13.45 Комедия «Приходите завтра...»

15.40 Концерт «О чем поют мужчины».
17.40 Х/ф «Красотка».
19.55 Х/ф «Москва слезам не верит».
21.00 Время.
21.20 Х/ф «Москва слезам не верит».
23.10 Вечерний Ургант.
23.45 Комедия «Статус: Свободен».
1.40 Х/ф «Одна встреча».
3.10 Модный приговор.
4.10 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

6.00 Комедия «Не может быть!»
8.00 Бабы, вперед! Праздничная программа Е. Степаненко.
10.30 Т/с «Цыганское счастье».
14.00 Вести.
14.20 Т/с «Цыганское счастье»
17.25 Петросян и женщины
20.00 Вести.
20.40 Комедия «Любовь и голуби».
22.35 Праздничное шоу В. Юдашкина.
1.10 Х/ф «Стиляги».

НТВ

5.10 Таинственная Россия: Матрона.
5.45 Х/ф «Выйти замуж за генерала».
8.00, 10.00, 16.00 Сегодня.
8.20 Комедия «Самая обязательная и привлекательная».
10.20 Т/с «Морские дьяволы. Смерч».
16.20 Т/с «Морские дьяволы»
17.15 Комедия «Афоня».
19.00 Сегодня.
19.25 Т/с «Пес».
21.30 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
23.30 Все звезды для любимой
1.15 Х/ф «Найди меня».
2.45 Дачный ответ.
3.40 Т/с «Столыпин... Невыученные уроки».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
7.30 6 кадров.
7.50 Д/с «2017: предсказание».
8.50 Мелодрама «Не могу сказать "прощай"».
10.35 Комедия «Мужчина в моей голове».
13.00 Мелодрама «Джейн Эйр». (США - Великобритания).
18.00 Д/ф «Хочу замуж!»
19.00 Мелодрама «Школа для толстушек».
23.00 Д/ф «Чего хотят женщины».
0.00 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Лабиринты любви».
2.10 Женская консультация.
5.15 6 кадров.
5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.15 Д/ф «Наталья Варлей. Без страховки».
7.05 Х/ф «Дамское танго».
8.50 Х/ф «Медовый месяц».
10.40 Х/ф «Девушка без адреса».
11.30 События.
11.45 Х/ф «Девушка без адреса».
12.45 Х/ф «Будьте моим мужем...»
14.30 События.
14.45 Женские штучки. Концерт.
15.50 Х/ф «Река памяти».
17.35 Комедия «Моя любимая свекровь».
21.30 События.
21.45 Приют комедиантов. Все о женщинах.
23.40 Д/ф «Андрей Миронов. Баловень судьбы».
0.30 Х/ф «Двенадцать стульев».

четверг, 9 марта

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Шолтавысы»
11:40 Местное время Вести-Дагестан
14:40 Местное время Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Сказки моего детства. Муса-Гаджиев
18.00 Наболевший - вопрос. Проблемы архивизации
18.25 Я - Горянка.
18.45 Реклама
20:45 Местное время Вести-Дагестан

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке
08.00 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/ф «Путешествие на край света»
09.20 Х/ф «Леди Гамильтон»
11.20 В/ф «Ея имя – Женщина. Философия созидания»
11.45 «Аутодафе»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 Проект «Мы – российский народ. Дагестан многонациональный»
13.15 Телевизионный спектакль «Приключения мушкетеров»
14.00 В/ф «Роза Шовкринская»

14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Тимур и его команда»
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя женского кино на РГВК. Х/ф «Стреккоза»
18.45 Передача на аварском языке
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «На виду спорт»
21.10 «Вернисаж»
21.40 Дневник II Регионального чемпионата «Молодые профессионалы»
22.00 «Агросектор»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей Махачкала
23.20 Д/ф «Дагестан Кибрика»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на аварском языке «Паданги гамалги заманги»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Контрольная закупка.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Давай поженемся!
18.00 Первая Студия.
20.00 Пусть говорят.
21.00 Время.
21.35 Т/с «Мурка».
23.35 Вечерний Ургант.
0.10 Х/ф «Майор Гром».
0.40 Комедия «Рыбка по имени Ванда».
2.45 Наедине со всеми.
3.00 Новости.
3.05 Наедине со всеми.
3.40 Модный приговор.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Каменская».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Т/с «Чужое счастье».
0.50 Т/с «Екатерина».
2.00 Х/ф «Хозяин тайги».

НТВ

5.10 Т/с «Адвокат».
6.00, 10.00, 13.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.00 Деловое утро НТВ.
9.00 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.20 Т/с «Пасечник».
12.00 Суд присяжных.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
17.30 Говорим и показываем.
18.35 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Пес».
21.40 Т/с «Учитель в законе. Схватка».
23.40 Итоги дня.
0.10 Д/ф «Мировая закулиса. Зороза».
1.05 Место встречи.
2.45 Судебный детектив.
3.40 Т/с «Столыпин... Невыученные уроки».

ДОМАШНИЙ

6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 6 кадров.
8.20 По делам несовершеннолетних.
11.20 Давай разведемся!
14.20 Т/с «Женский доктор 2».
16.10 Т/с «Женский доктор».
18.00 Т/с «Доктор Хаус».
18.55 6 кадров.
19.00 6 кадров.
19.05 Т/с «Женский доктор 2».
21.00 Т/с «Двойная сплошная 2».
23.00 Рублево-Бирюлево.
0.00 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Не могу сказать "прощай"».
2.15 Мелодрама «Сангам». (Индия).
5.55 6 кадров.
6.00 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Х/ф «Будьте моим мужем...»
9.40 Д/ф «Елена Проклова. Обмануть судьбу»
10.20 Х/ф «Домохозяйка».
11.30, 14.30 События.
11.50 Х/ф «Домохозяйка».
14.50 Город новостей.
15.10 Д/ф «Жизнь без любимого».
16.00 Тайны нашего кино. «Однажды двадцать лет спустя».
16.30 Естественный отбор.
17.30 Комедия «Можете звать меня папой».
19.30, 22.00 События.
20.00 Петровка, 38.
20.20 Право голоса.
22.30 10 самых... Звезды в связке.
23.05 Д/ф «Смерть на съемочной площадке».
0.00 События. 25-й час.
0.30 Х/ф «Река памяти».
2.30 Д/ф «Три жизни Виктора Сухорукова».

пятница, 10 марта		ПЕРВЫЙ	РОССИЯ 1	НТВ	ДОМАШНИЙ	ТВ-ЦЕНТР
ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ	РГВК	5.00 Доброе утро. 9.00 Новости. 9.20 Контрольная закупка. 9.50 Жизнь здорово! 10.55 Модный приговор. 12.00 Новости. 12.15 Наедине со всеми. 13.20 Время покажет. 14.00 Новости. 14.15 Время покажет. 15.00 Новости. 15.15 Время покажет. 16.00 Мужское/Женское. 17.00 Жди меня. 18.00 Вечерние новости. 18.45 Человек и закон. 19.50 Телеигра "Поле чудес". 21.00 Время. 21.30 Т/с "Мурка". 23.30 Вечерний Ургант. 0.20 Студия звукозаписи. 2.15 Х/ф "Президент Линкольн: Охотник на вампиров". 4.10 Х/ф "Домашняя работа".	5.00 Утро России. 9.00 Вести. 9.15 Утро России. 9.55 О самом главном. 11.00 Вести. 11.40 Вести. Местное время. 11.55 Т/с "Каменская". 14.00 Вести. 14.40 Вести. Местное время. 14.55 Т/с "Тайны следствия". 17.00 Вести. 17.20 Вести. Местное время. 17.40 Прямой эфир. 18.50 60 минут. 20.00 Вести. 20.45 Вести. Местное время. 21.00 Т/с "Чужое счастье". 0.50 Т/с "Екатерина". 2.10 Х/ф "Свидание с молодостью".	6.00 Жизнь вкусно с Джейми Оливером. 7.30 Домашняя кухня. 8.00 6 кадров. 8.10 По делам несовершеннолетних. 10.10 Мелодрама "Верь мне". 18.00 Т/с "Доктор Хаус". 18.55 6 кадров. 19.05 Т/с "Женский доктор 2". 21.00 Т/с "Двойная сплошная 2". 23.00 Рублево-Бирюлево. 0.00 6 кадров. 0.30 Мелодрама "Безотцовщина". 2.25 Мелодрама "Материнская клятва". (Индия). 5.15 6 кадров. 5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.	6.00 Настроение. 8.00 Д/ф "Галина Польских. Под маской счастья". 8.50 Комедия "Моя любимая свекровь". 11.30,14.30 События. 11.50 Комедия "Моя любимая свекровь". 13.00 Х/ф "Нико". 14.50 Город новостей. 15.10 Х/ф "Нико". 17.25 Х/ф "Сводные сестры". 19.30 В центре событий. 20.40 Право голоса. 22.00 События. 22.30 Д/ф "Семен Альтов. Женщин волнует, мужчин успокаивает". 23.40 Комедия "Жених из Майами". 1.15 Петровка, 38. 1.30 Д/ф "Сверхлюди". 3.10 Д/ф "Третий рейх: последние дни", 3 и 4 с. 4.45 Н. Бестемьянова "Жена. История любви".	

суббота, 11 марта		ПЕРВЫЙ	РОССИЯ 1	НТВ	ДОМАШНИЙ	ТВ-ЦЕНТР
ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ	РГВК	6.00 Новости. 6.10 Х/ф "Родня". 8.00 Играй, гармонь любимая! 8.45 М/с "Смешарики. Новые приключения". 9.00 Умницы и умники. 9.45 Слово пастыря. 10.00 Новости. 11.15 Алексей Баталов. Он же Гоша, он же Гога... 12.00 Новости. 12.10 Идеальный ремонт. 13.15 На 10 лет моложе. 14.00 Т/с "Манекенщица". 18.00 Вечерние новости. 18.15 Кто хочет стать миллионером? 19.10 Минута славы. 21.00 Время. 21.20 Голос. Дети. 23.10 Прожекторперисхилтон. 23.45 Х/ф "Полтергейст". 1.30 Комедия "Сынок". 3.10 Комедия "Совсем не бабник". 4.45 Модный приговор.	5.15 Т/с "Чокнутая". 7.10 Живые истории. 8.00 Вести. Местное время. 8.20 Россия. Местное время. 9.20 Сто к одному. 10.10 Семейный альбом. 11.00 Вести. 11.20 Вести. Местное время. 11.40 Аншла и Компания. 14.00 Вести. 14.20 Х/ф "Пусть говорят". 18.00 Субботный вечер. 20.00 Вести в субботу. 21.00 Х/ф "Брошечные игры". 0.50 Х/ф "Танго мотылька". 2.55 Т/с "Марш Турецкого 2".	6.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером. 7.30 Комедия "Мужчина в моей голове". 9.55 Мелодрама "Моя вторая половинка". 13.25 Детектив "Мой личный враг". 17.30 Домашняя кухня. 18.00 6 кадров. 18.05 Т/с "Доктор Хаус". 19.00 Т/с "Великолепный век. Империя Кесем". 23.00 Д/с "Я работаю ведьмой". 0.00 6 кадров. 0.30 Комедия "Дон Сезар де Базан". 3.15 Женская консультация. 5.15 6 кадров. 5.30 Жизнь вкусно с Джейми Оливером.	6.10 Марш-бросок. 6.45 АБВГДейка. 7.10 Х/ф "Девушка без адреса". 9.00 Православная энциклопедия. 9.30 Х/ф "После дождика в четверг...". 10.45 Х/ф "Максим Перепелица". 11.30 События. 11.45 Х/ф "Максим Перепелица". 12.50 Х/ф "Три дороги". 14.30 События. 14.45 Х/ф "Три дороги". 17.05 Х/ф "Дело судьи Карелиной". 21.00 Постскриптум. 22.10 Право знать! 23.40 События. 23.55 Право голоса. 3.05 Бильярд на шахматной доске. Спецрепортаж. 3.35 Т/с "Инспектор Морс". (Великобритания).	

воскресенье, 12 марта		ПЕРВЫЙ	РОССИЯ 1	НТВ	ДОМАШНИЙ	ТВ-ЦЕНТР
ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ	РГВК	6.00 Новости. 6.10 Детектив "Вербовщик". 8.10 М/с "Смешарики. Пинкод". 8.25 Часовой. 8.55 Здоровье. 10.00 Новости. 10.15 Непутевые заметки. 10.35 Пука все дома. 11.25 Фазенда. 12.00 Новости. 12.15 ТилиТелеТесто. 13.40 Теория заговора. 14.40 Голос. Дети. 16.25 Юбилейный вечер Татьяны Тарасовой. 19.30 Лучшие всех! 21.00 Воскресное "Время". 22.30 Клуб Веселых и Находчивых. Высшая лига. 0.40 Х/ф "Харли Дэвидсон и ковбой Мальборо". 2.30 Комедия "Скажи, что это не так". 4.20 Контрольная закупка.	5.00 Т/с "Чокнутая". 7.00 М/с "Маша и медведь". 7.30 Сам себе режиссер. 8.20 Смехопанорама. 8.50 Утренняя почта. 9.30 Сто к одному. 10.20 Местное время. Вести - Москва. Неделя в городе. 11.00 Вести. 11.20 Смейтесь разрешается. 14.00 Вести. 14.20 Х/ф "Любовь, которой не было". 16.15 Х/ф "Вера". 20.00 Вести недели. 22.00 Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым. 0.30 Вещий Олег. 2.00 Т/с "Женщины на грани".	6.30 Пир на весь мир с Джейми Оливером. 7.30 6 кадров. 8.00 Мелодрама "Безотцовщина". 9.55 Детектив "Мой личный враг". 14.00 Мелодрама "Школа для толстушек". 18.00 6 кадров. 18.05 Т/с "Доктор Хаус". 19.00 Мелодрама "Любка". 22.30 Д/с "Я работаю ведьмой". 23.30 6 кадров. 0.30 Комедия "Ищите женщину". 3.30 Женская консультация. 5.30 Пир на весь мир с Джейми Оливером.	5.40 Комедия "Можете звать меня папой". 7.40 Фактор жизни. 8.10 Х/ф "Человек-амфибия". 10.05 Борщ и кулинар. 10.40 Комедия "Жених из Майами". 11.30 События. 11.45 Комедия "Жених из Майами". 12.35 Х/ф "Разрешите тебя поцеловать". 14.30 Московская неделя. 15.00 Боевик "След тигра". 16.55 Х/ф "Женщина его мечты". 20.55 Х/ф "Расплата". 0.50 Петровка, 38. 1.00 Комедия "Эмигрант". (Италия - Испания - Германия). 3.20 Д/ф "Предатели". 4.55 Д/ф "Владимир Гуляев. Таки на Дубровку".	

МАТЧ ТВ С 6 ПО 12 МАРТА		СРЕДА	ЧЕТВЕРГ	ПЯТНИЦА	СУББОТА	ВОСКРЕСЕНЬЕ
ПОНЕДЕЛЬНИК	ВТОРНИК	6.30 "Заклятые соперники". Документальный цикл 7.00,9.05,11.00,16.25 Новости 7.10 "ЭДДИ". Художественный фильм. США, 1996 9.15 Смешанные единоборства. 11.05 Все на Матч! 11.35 "Арсенал Аршавина". Специальный репортаж 12.05 Футбол. Лига чемпионов. 1/8 финала. "Арсенал" (Англия) - "Бавария" (Германия) 14.05 "Комментаторы. В.Маслаченко". Специальный репортаж 14.25 Футбол. 16.30 Все на Матч! 16.55 Хоккей. КХЛ. 1/2 финала конференции "Запад". 19.25 Новости. 19.30 Лыжный спорт. Кубок Мира. 21.25 Новости. 21.30 Реальный спорт 22.00 Все на футбол! 22.40 Футбол. Лига чемпионов. 1/8 финала. "Барселона" (Испания) - ПСЖ (Франция). 0.40 Все на Матч! 1.10 Обзор Лиги чемпионов 1.40 "Звезды футбола" 2.10 Баскетбол. Кубок Европы. Мужчины. 1/4 финала 4.00 "БОББИ ДЖОНС: ГЕНИЙ УДАРА". Художественный фильм. США, 2004	6.30 "Заклятые соперники". Документальный цикл 7.00,7.25,8.55,11.45 Новости 7.05 "Спортивный репортаж" 7.30 Все на Матч! 9.00 "Арбитры. Live". Специальный репортаж 9.30 "Спортивный разговор" 10.00 "Золотой Ибрагимович". Документальный фильм 11.50 Все на Матч! 12.25 Футбол. Лига чемпионов. 14.25 "Звезды футбола" 14.55 Новости. 15.00 Все на Матч! 15.40 "Особенности: Моуринью". Специальный репортаж 16.00 "Десятка!" 16.25 Континентальный вечер. 16.55 Хоккей. КХЛ. 1/2 финала конференции "Восток". 19.25 Новости. 19.30 "Русская Сельта". Документальный фильм 20.00 Все на Матч! 20.30 Футбол. Лига Европы. 1/8 финала. "Ростов" (Россия) - "Манчестер Юнайтед" (Англия). 23.00 Футбол. Лига Европы. 1/8 финала. "Сельта" (Испания) - "Краснодар" (Россия). 1.00 Все на Матч! 1.30 Обзор Лиги Европы	6.30 "Заклятые соперники". Документальный цикл 7.00,7.25,8.55,11.00 Новости 7.05 "Спортивный репортаж" 7.30 Все на Матч! 9.00 Футбол. Лига Европы. 11.05 Все на Матч! 11.35 Футбол. Лига Европы. 13.35 "Десятка!" 13.55 "Легендарные клубы". Документальный цикл 14.25 "Русская Сельта". Документальный фильм 14.55 Новости. 15.00 Все на Матч! 15.30 "Биатлон. Live". Специальный репортаж 15.50 Биатлон. Кубок мира. Спринт. 16.20 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины. 18.00 Все на футбол! Афиша 18.30 Континентальный вечер. 18.55 Хоккей. КХЛ. 1/2 финала конференции "Запад". 21.25 Биатлон. Кубок мира. 23.00 Профессиональный бокс. 0.30 Все на Матч! 1.10 "ЭДДИ". Художественный фильм. 2.55 "Победное время: Реджи Миллер против Нью-Йорк Никс". Документальный фильм 4.15 "БОКСИР". Худ.фильм. США 6.00 Профессиональный бокс.	6.30 Профессиональный бокс. 8.30,10.50,12.45,13.25 Новости 8.35 Все на Матч! События недели 9.05 Биатлон. Кубок мира. 11.00 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины. Трансляция из Финляндии 12.50 Все на футбол! Афиша 13.30 "Биатлон. Live". Специальный репортаж 13.50 Биатлон. Кубок мира. 14.40 Лыжный спорт. Кубок мира. Масс-старт. Мужчины. 17.05 Все на Матч! 17.25 Хоккей. КХЛ. 1/2 финала конференции "Восток". 19.55 Биатлон. Кубок мира. 20.45 Смешанные единоборства. 23.00 Все на Матч! 23.45 Конькобежный спорт. Кубок мира. Трансляция из Норвегии 0.10 Гандбол. Кубок ЕФФ. Женщины. 1/4 финала. "Ростов-Дон" (Россия) - "Брест" (Франция) 2.00 Шорт-трек. Чемпионат России. 2.20 Волебол. Чемпионат России. Мужчины. "Белогорье" (Белгород) - "Нефтяник" (Оренбург) 4.10 "НЕОСПОРИМЫЙ 3". Художественный фильм. США, 2010 6.00 Смешанные единоборства.	6.30 Смешанные единоборства. 8.00,8.35,9.40,11.05 Новости. 8.05 Все на Матч! События недели 8.40 "Диалоги о рыбалке" 9.50 Биатлон с Д.Губерниевым 10.20 Биатлон. Кубок мира. 11.10 Биатлон. Кубок мира. 11.55 "Непарное катание" 12.25 Новости. 12.30 Все на Матч! 13.30 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Локомотив" (Москва) - "Краснодар". 15.55 Биатлон. Кубок мира. 16.25 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Спартак" (Москва) - "Анжи" (Махачкала). 18.25 Биатлон. Кубок мира. 19.25 Росгосстрах. Чемпионат России по футболу. "Ростов" - "Терек" (Грозный). 20.55 После футбола с Георгием Черданцевым. 22.00 "Жесткий спорт". Док. цикл 22.30 Конькобежный спорт. Кубок мира. Трансляция из Норвегии 23.00 Все на Матч! 23.45 "ПЯТИБОРЕЦ". Художественный фильм. США, 1994 1.40 Шорт-трек. Чемпионат мира. Трансляция из Нидерландов

РАДИО

ИСЛЕН, 6-МАРТ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.35 «Хважамжам».

САЛАСА, 7-МАРТ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Карчи Дагустан».

АРБЕ, 8-МАРТ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Девирар».

ХЕМИС, 9-МАРТ
12.10 «Дагустан». Хабарар. Газетин обзор
12.30 «Вахт ва жегилар».

ЖУГЬМА, 10-МАРТ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».

КИШ, 11-МАРТ
10.43 «Гвафтедин нетижояра»
10.50 Концерт.

ГЯД, 12-МАРТ
10.43 «Кард». Аялар патал программа

Программа газурайди - Насима ВЕЛИБЕГОВА

Тарихдин чинрай

Маштоцал къведальди хъайи кхъинар

Лезги халкъарин ата-бубайрихъ хашпара диндал къведальди чпин алфавит аваз хъун мумкин тир.

Кавказдин Албаниядин кхъинар арадал атуниз талукъ месэла Рагъкъечдай патан Кавказдин къадим заманайрин тарихдин бес къадарда чир ва ачух тавунвай чинрикай сад яз амукъзава. А кхъинар мус арадал атана? Къадим заманайрин эрменийрин арифдар Месроп Маштоц чи ата-бубайрин кхъинар арадал гъайи кас яни, тахъайтла абур туьхлуьр хъувур кас? И суалар лезги тарих ахтармишзавай **Бедирхан ЭСКЕНДЕРОВА** вуьгуза ва агъадихъ чна куь фикирдиз адан макъала гъизва.

Кавказдин Албанияда кхъинар арадал атуниз ва гуьгъуьнлай квахъунин тарихда гзаф къадар ачух тушир, бязи вахтара сад-садаз акси, гъавурда акъан тийидай дуьшуьшар гзаф ава. И макъалада чна лап дегъ, хашпара дин къабулдалди вилликан девирдин кхъинар аваз хъунин мумкинвилериз килигда.

Лагъана кланда хъи, кхъинар неинки культурадин тайин пай я, ам гъакни халкъдиз вичи-вич вилик тухун къалурдай са гъихътин ятлани дережа я. Гъавилляй кхъинрихъ ва чирвилерихъ галаз алакъалу вири месэлаяр халкъар патал садни жхуд тавуна, таъсирбур я.

Идахъ галаз алакъалу яз, лезгийрин общественностдин бажарагълу векилрин чалишмишвилерин гъавурдани акъазва, Абур субутариз алахънавайвал, Кавказдин Албаниядихъ вичин кхъинар мажусийрин девирдани хъана, амма Месроп Маштоц абур цийи кчадал яратмишнач, анжах цийи хъувуна. Чпин малуматар де-

лилламишун патал абуру Корюнан (къадим эрменрин тарихчи, писатель ва вад лагъай асирдин сифтегъан паонин таржумачи) келимаяр эзберзава: "Месроп Маштоц албанрин уьлкведиз атуниқди, абурун алфавит цийи хъувуна, илимдин чирвилер кивачел ахъалдарун патал куьмек гана ва ана вичин насыгъатчяр туна, элкъвена Эрменистандиз хъфена". И кармад сеферда тестикъарун патал, адет яз, Евтропийдин, Орозийдин ва Къадим Римдин маса авторрин кивалахрай Албаниядин пачагъри чарар кхъинин гъакъиндай суьгъбетзавай члукар гъизва. И чарарни муьмин Месроп Албаниядиз къведальди лап фад кхъенвайбур я.

Лезгийрин ватанпересрин ихътин тебми малуматар, адет яз, Месроп Маштоцан руьгъдин къегъалвилерин гъакъикъи ирсагъибри хушдаказ къабулзавач.

Корюна мукъаятсуздаказ ишлемишнавай "цийи хъувун" глаголди, эрмени члалан пешекарин фикирдалди, маса метлебарни ава: месела, "виликан гъерекатриз эхгечл хъувун" ва мсб.

Къадим Римдин тарихчийрин малуматар бес къадарда субутарнавайбур тушиз гъисабзава, гъикл лагъайтла, абура члал къачунвай чка къалурнавач.

Гъакл ятлани, чна гъисабзава хъи, Кавказдин Албаниядихъ кхъинар хашпара дин къабулдалди лап фадлай авай. Идан гъакъиндай Кавказдин Албаниядин килин тарихчи Моисей Каганкатвациди лугъуза. "Гъи халкъарихъ чпин кхъинар авай?", твар алай вичин илимдин кивалахдин сад лагъай ктабдин пуд лагъай кьиле ада кхъизва: "Кхъинар авай халкъар: чувудар, латинар. Абурун кхъин-

рикай ромейри, испанвийри, грекри, мидийвийри, эрменри, алуанвийри менфят къачузва".

Вучиз ахтармишзавайбур икъван члалвалди ктабдин и килиз фикир ганачтла лугъуз четин я. Каганкатваци яшамиш хъайи VII асирда винидихъ лугъузвайдалай гзаф халкъарихъ кхъинар авай.

Лагъана кланда хъи, гъич са шакни алачиз, Каганкатвацидиз - вичин вахтунин лап зурба алим - энциклопедистдиз винидихъ твар кунвай ирид халкъдилай гъейри, маса хейлинбурухъ чпин алфавитар аваз хъайиди чир тахъана жеч. Эрменрилай ва албанрилай гъейри, Месропа иверар, яни гуржияр патални кхъинар арадал гъайиди адан рикелай бажаргъат алатна. Ада Маштоц вичин ктабда са шумуд кьил бахшнава ва ана ада Ивериядин алфавитдин гъакъиндай кхъенва.

Чаз аквазвайвал, Каганкатваци вичин ктабдин и кьиле, са шакни алачиз къадим заманайрин кхъинрикай рахазва.

Ктабдин и кьил кхъидай вахтунда ада садазни малум тушир куьгъне чешмедикай менфят къачуна. Мидиядин кхъинар хъиз, а члал вичин гъеле чи эрадал къведальди квахъна эхир (и члалан алай аямдин несилар - талышар, татарар, гилианар ва масабур).

Каганкатвацидикай даях къуналди, а кардин гъакъиндай лугъуз жеда хъи, Кавказдин Албаниядихъ гъеле мажусийрин девирда чпин члалал кхъинар аваз хъана.

Мукъвал вахтунда чун тлем акакъдай вири чешмейрикай менфят къачуналди, Кавказдин Албаниядин кхъинрин тарихдин гъакъиндай галай-галайвал ихтилат ийиз чалишмиш жеда.

Дуьньядин халкъарин дидед члаларин югъ

Члал аманат я

Къагъриман **ИБРАГЪИМОВ**

26-февралдиз Лезгийрин Стлал Сулейманан тварунихъ галай госмуздратрда Дуьньядин халкъарин дидед члаларин ийкъаз талукъарна "Члал аманат я" лишандик кваз члехи фестивалъ кьиле фена.

Иниз Дагъустандин районрай, Дербент ва Дагъустандин Огни шегъеррин, Белиж поселоқдин школайрай, шегъердин педагогвиллин ва медколледжрай командаяр атанвай. Санлай къачурла, лезги члал чирунин зигъиндин къугъунра 12 командади, 60 аялди иштиракна. Абурун арада районрин ва республикадин дидед члалан олимпиадайрин призерарни авай.

Мярекат башламишдалди вилик тама-

шачийрихъ элкъвена рахай лезги театрдин директор Динара Эминовади ва килин режиссер, Дагъустандин халкъдин артист Мирзебег Мирзабегова лезги члал чи халкъдин тарих, дамах ва намус тирди кьейдна, зигъиндин къугъунин иштиракчийриз агалкъунар хъун алхишна.

Аялрин чирвилер ва зигъин ахтармишун патал сифте члалаз, члалан илимдиз, алмирз ахпа эдебиятдизни халкъдин тарихдиз, лезги халкъдин къагъриманвиллин "Шарвили" эпосдиз, халкъдин баркаллу рухвайриз талукъ суалар гана. Ахпа мискилар, абурулай гуьгъуьниз "Мисал давам хъия..." къугъунар кьиле фена.

Зигъиндиз талукъ тир къугъунин арайра Дагъустандин Халкъдин артистка Фаризат Зейналовади композитор Къагъриман Ибрагъимова шаир Гъулангерекан гафариз кхъенвай "Лезги члал", машгъур ма-

нидар Руслан Пирвердиева Къ. Ибрагъимован ва С. Саидгъасанован "Лезгистан", ашукъ Рамазана халкъдин манияр лагъана, аялри члалакай, Ватандикай, дидедикай ва къегъал рухвайрикай устадвилелди шиирар келна.

Тафаватлу хъайи командайрин коллективриз чухсагъулдин чарар, зигъиндин къугъуна иштираккай саки вири аялриз къиметлу пишкешар ва ктабар гана.

* * *

Желил ЖЕЛИЛОВ

Мегъарамдхуьруьн райондин Буткъазмайрин юкъван школада лезги члалаз, адетриз талукъарнавай мярекат кьиле фена. Ам тешкилайди ва кьиле тухвайди лезги члаланни эдебиятдин муаллим **БУКАРОВА Фатума** я.

5-классрин аялри фольклордикай малуматар гана. Ахпа аялри рушан кивале физвай мехъерин са члук сегънеламишна.

Мярекатдин эхирдай школадин директор Абдуллаев Гуьлмета иштиракчийрин тварцихъ хуш келимаяр лагъана.

Камалдин хазинадай

✓ Кесиб касди девлетлудан девлетрин къадар гъисабдалди, лампада авай нафтни куьтягъ хъана.

✓ Гуьлледи са кас рекъида, гафуни виш.

✓ Сиве мезни хазина я.

✓ Мугъмандивай "Буна фу недани?" лагъана хабар кьун "Немир" лагъай мисал я.

✓ Акьуллу гафуни кьецил гапурни къакъара хутада.

✓ Мугъман анжах сифте пуд юкъуз мугъман яз гъисабда.

✓ Игит кьейитла, адан машгъурвал амукъда.

✓ Девлет квадарайди - ваъ, лайихлувал квадарайди кесиб я.

✓ Чиновникди - буйругъдикай, сиклре вичин тумуникай даях къада.

✓ Хъуьтлуьз - цлай, гатуз чуьхвер дарман ятла, ви руьгъдин, гафунин гъавурда гъасятда акъадай юлдаш, дуст гъа-миша дарман я.

✓ Гафарин нетижа - гафар, марфадин нетижа къауу веькер я.

✓ Тапаррин са кивач-цунди, муькьу кивач мумадинди (воск) жеда.

✓ Кимин вилик ламралай аватай Малла Насредина "Зун адалай гъаклани эвичл-завайди тир" лагъана.

✓ Къезилди гарари тухуда, пар квайди чкадал аламукъда.

✓ Кицик хъел квайла, - адан тумунилай, балкандиз хъел атайла, адан япарилай чир жеда.

✓ Гатун вахтунда кьиле мефти "ругун" тавуртла, хъуьтлуьз къулал къажгъанни ргадач.

✓ "Бахт, вун гъиниз физва?" - "Дуствал, садвал, гъуьрмет гъина аватла, - гъаниз!"

✓ Герек къван залан жедач.

✓ Мецик кларабар квачтлани, адавай кларабар хаз жеда.

✓ Ширин гафуни гъуьлягъни теквендай акьудда.

✓ Марфадикай далдадик чуьнуьх жез клан хъайила, члутхвардин кланик акъатна.

✓ Жегъеннема азабрилай дуьньядал намус къуватлу я.

✓ Арабадалди къуьрер къаз жедач.

✓ Ахмакъдал я крчар алач, я - яргъи япар.

✓ Меция акъатна хъи, виридаз ван жеда.

✓ И дуьньядин нукъсан пул бес тахъун я.

✓ Кламашда къуьлдач, амма къуьлиз эгечина хъи, ам акъвазариз хъжедач.

✓ Регъуьз техийдив, гъуьруьв ацлай шешелар ярашугъ я.

✓ Эгер кьилевайди пехъ ятла, ацукъай-ацукъай чка къацлурда.

✓ Кьилиз акьуд тавуна амай кар-квалах живеди клевирда.

✓ Мугъман тлуьналди - ваъ, рацламралди къунагъламиша.

✓ Алатна феи марфадихъ лит, япунжи гъаз калтугдач.

✓ Акьулбалугъвиллин сифте лишан мецин иесивал ийиз хъун я. О-о-о, гъикъван четин кар я кисна акъвазиз алакьун!..

✓ Алимдивай - акьул, чирвал, устлардивай устадвал къачу.

✓ Дуьнья - ракъини, инсан чирвилери ишигълаван ийизва.

✓ Илим - чирвилерин тум, чирвилер бахтунин тум (семена) я.

✓ Крар бул гафаралди эвезиз жедач.

✓ Са тарс къачу, ам агъзурра тикрара.

✓ Ви дустунилай фитнеярзаватла, валайни фитне ийизва.

✓ Тапаррихъ галаз тапарралди женг члугъаз жедач.

✓ Алим виринра алим я, пачагъ анжах са вичин пачагълуьгъда - пачагъ.

✓ Кар - кивалахда ва я рекъе вуна ахтармиш таеунвай касдин я тарифарни ийимир, я адалай къанани рахамир.

✓ Чириз кланзавайда хабар къада.

✓ Чириз клан тийизвайди мичли чкада кап экъуьрзавайдаз ухшар я.

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин печатдин ва информациядин министерство

367018, Махачкъала, Насрутдинован пр., 1 "а"

КЪИЛИН РЕДАКТОР
М.И. ИБРАГЪИМОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

Газет алакьадин, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гуьзчивал авунин рекъай Федеральный къуллугъдин Дагъустан Республикада авай Управлениди 2016 йисан 12 декабрли регистрация авуна.

Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358
Макъалаяр редакцияди туькьур хъйизва. Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкьвена вахузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахъун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкъала, Насрутдинован проспект, 1 "а". Печатдин къвал

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН ЗАМЕСТИТЕЛЬ

М.А. АГЪМЕДОВ
65-13-55

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН СОВЕТНИК

Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ
65-02-81

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ

Д.Б. БЕЙБАЛАЕВ
65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН

Н.М. ИБРАГЪИМОВ
65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН

Ж.М. САИДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН

Э.Д. ШЕРИФАЛИЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН

М.А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН

А.Х. ГЪАМИДОВ
65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ

65-00-62

КАССА

65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР

М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ

Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР

З. БАБАЕВА

Газет йиса 52 сеферда аскъатзава

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249

Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз вахкана - 17.30

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала, Пушкинан куьче, 6.

Тираж 9069

И лишандик квай материалар гъакъдихъ чапзавай бур я.

Икъван яшар хъанвай бур келрай

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты "Лезги газет"

УФК по РД

Отделение - НБ РД г.Махачкала

БНК - 048209001

ИНН - 0561051314/КПП - 057101001

Р/Сч - 40601810100001000001

Л/Сч - 20036 Ш60090

Гь

Мубаракрай!

Махачкъаладин 1-нумрадин роддомдин къилин духтур, медицинадин илимрин кандидат, бажарагълу тешикатчи, устад пешекар, вафалу юлдаш, руш, свас, диде Земфира Шихсефиевна ГЪАЖИЕВАДИЗ:

Диде-бала - диб хуьз чехи алемдиз,
Майданар гуз гъар са цийи къелемдиз,
Гагъ элкьведа мичI алуддай цIелхемдиз,
Гагъ элкьведа кичI алуддай мелгьемдиз.

Шал алатIан, къилих ганва эркекдин!
Имтигъанрай эькечIава зирекдиз!
Къачузвай гъар са кам я чаз герекди, -
Маса рехъ жеч дидевилин дирекдиз!

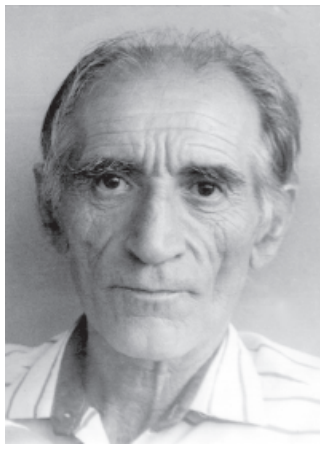
Чидач заз ви агалкъунрин эвезар.
Авач гъеле ахътин дуьзгъун терезар.
Белки, ятIа вул чи Лезги Тереза,
Зуьгъре гъед хъиз, рагъ чинаваз хъуьредай...

Къуй ви гъар са югъ суьгъурдин сувар хъуй.
Кылеп михъи гъамга алай цавар хъуй.
Руьгъдик дагъдин лекърен хци лувар хъуй,
Гъар са хизан, къеб рахаз, бахтавар хъуй!

ВАЗ ВА ВАХЪ ГАЛАЗ САНАЛ КИВАЛАХЗАВАЙ ВИРИ ДИШЕГЪЛИЙРИЗ, ЧИ ДИДЕЙРИЗНИ СУСАРИЗ, РУШАРИЗ АЛУКЪЗАВАЙ 8-МАРТДИН СУВАР МУБАРАКЗАВАЙ ВИ МЕКТЕБДИН МУАЛЛИМ МЕРД АЛИ, АДАН ХИЗАН, ВИРИ МУКЪВА-КЪИЛИЯР.

Махачкъалада яшамин жезвай цилингни, бажарагълу духтур - терапевт Султгали Рамазанович ЯРАЛИЕВАЗ:

Вул къисметди элкьурна жед Лукъмандиз,
Хуьз сагъламвал гъар са бенде - инсандин.
Къадир, гъуьрмет тунна вини аршара,
Гъакъван хкаж хъана сагълам яшарал.
Къе къилева сагъ сихилдин - уьмметдин,
Къеле хъиз я хкажनावай гъуьрметди.
Сагърай, буба, ви тахт мадни вине хъуй,
Эсил - несил патал гъузел дуьнья хъуй.

ВИ 85 ЙИСАН ЮБИЛЕЙ ТЕБРИКЗАВАЙ СТХАЯР, РУХВАЯР, РУШАР, ЕЗНЕЯР, ХТУЛАР, МУКЪВА-КЪИЛИЯР.

Важиблу месэлаяр гъялна

Гъазурайди - Н.РАШИДОВ

И йикъара Мегъарамдхуьре райондин къил Фаридагъмедован регъбервилек кваз совещане киле фена. Адан къвалахда райондин администрациядин къайдаяр хуьдай органрин жавабдар къуллугъчийри, идарайрин регъберри, хуьрерин килери иштиракна.

Мярекатдал важиблу месэлаяр (райондин хуьрер целди таъминарунин ва рекъера гьерекат авунин хатасузвал таъминарунин) гъялна.

Сад лагъай месэладай райондин къилин заместитель Ариф Гъажиев рахана ва ада 1968-йисалай кардик квай целди таъминарзавай къурулушар куьгъне хъанвайди, цин чешмейриз ремонт герекзавайди лагъана.

А.Гъажиеван малуматдихъ яб акалай Ф.Агъмедова капиталный эцигунрин отделдиз Чепелрикой Мегъарамдхуьруьз яд

гъизвай цийи линия ишлемишиз вахкун патал тади серенжемар къабулун тапшурмишна. Гъа са вахтунда хуьрерин килериз хъвадай цин еридал, лабораторийра ахтармишунар киле тухуналди, гуьзчивал авун меслят къалурна.

Рекъера хатасузвал хуьвниз талукъ къвед лагъай месэладай доклад муниципальный райондин къилин заместитель Зайнуддин Азимова авуна.

- ГИБДД-дин райондин отделенидихъ галаз сих алакъа хуьналди, - лагъана ада, - райондин администрацияди рекъера хатасузвал хуьнал, кучеяр къайдадик хуьнал ара датлана гуьзчивал тухузва...

Мярекатдал гъялай 2-месэладиз талукъ яз Ф.Агъмедова райондин ОВД-дин къуллугъчийриз, рекъера хатасузвал хуьнин, агъалияр гъавурдик кутунин месэлайриз къетен фикир гун меслят къалурна.

Эхирдай жуьреба-жуьре къурулушрин регъберарни рахана.

Девирдин шиклар

Карикатурадиз баян гайиди Муса АГЪМЕДОВ я.

Са тIимил хъвер

* * *
- Дах, къе муаллимди завай арифметикадай къвалин къвалах - задача вуна гъалайди яни лагъана хабар къуна.
- Вуна гъакI тирди тестикъарначни?
- Ваъ, муаллимди адай заз эцигай "1" ваз эцигай мисал жезвай!..

* * *
Профессорди студентриз геологиядин гъар жуьре шейэр-къванер къватIун буйругъда. Абуруни гъиз кафедрадал эцигда. Са студентди, зарафатиз къанз, къватIай къванерин арада са керпичдин къатIни эцигда. Вири алай чкадал профессорди лугъуда: - им къванцин цивиндин къус я, им шпат, им кварц я... Им (керпичдин къус хкажна хъиз) инал алай студентрикай садан чиниз регъуь туширвиллин лишан я...

* * *
Са гадади куьчедал вичин юлдашрин вилик фурсарда:
- Зи дахди цийи машин къачунва!
- Ам гъина ава? - хабар къуна са гадади.
- Гаражда. Дахди йифди адаз маса шир язавай ва нумраярни дегишарзавай!..

* * *
- Юлдаш прапорщик, инсанар гъакъикъатдани маймунрикай хъанвайди яни? - хабар къада армиядиз анжа атанвай аскерди.
- Эхъ, Петров. Чун, прапорщикар, квачиз, амай бур маймунрикай хъанвай бур я.

Зегъметкеш Саяд

Ферид ВАГЪАБОВ

Квез и шиклдай аквазвай ЭФЕНДИЕВА Саяд 1939-йисуз Ахцегъ райондин Ялцугърин хуьре сеняткар Велижанов Аллагъвердин хизанда дидедиз хъана. Хуьруьн чехи пай терекмаяр яз йиф-югъ рекъера жедайтIани, абуру чпин аялар дуьз тербияламышдай. Рушариз гамар, гуьлуьтар храз, тIямлу хуьрекар ийиз чирдай. Саядни вичин диде Перизатан гуьзчивилик кваз чехи хъана.

1959-йисуз Саядани хуьруьнви рагъметлу Эфендиев Рашида чпин къисметар сад авуна. Саяда яргал йисара Советский хуьре школадин уборщицавиле къвалахна. Диде-бубади хизанда 5 аял (пуд хвани къе руш) зегъметдал рикI алай бур яз тербияла-

мишна. Виридахъ чпин къвал-югъ хъанва. Абурун хизанарни хуьре гуьрмет авай бур, чешнелубур я.

Руш Рубабеди, рухвайри, сусари, езнеири ва хтулри Саяд дидедиз 8-Мартдин сувар рикIин сидкъидай мубаракзава.

Утерянный аттестат общеобразовательной школы за № 00518001035236, считать недействительным

"Лезги газетдин" редакцияди играми халу
Рамазан ТАРИКЪУЛИЕВ
рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз Даг НИИСХ-дин директор Набир Гъейбатуллаевич Загъироваз ва вири багърийриз башсагълуьгвал гузва.

Махачкъалада яшамин жезвай Мердали Жалилован ва Къардашоврин хизанри, вири миграгъвийри играми вах ва свас (диде)
Мунасер ЗАГЪИРОВА
рагъметдиз финихъ галаз алакьалу яз Бутаеврин ва Загъироврин хизанриз башсагълуьгвал гузва.